

ภาวะสังคมไทย ไตรมาสสี่ และภาพรวมปี 2562 Social Situation and Outlook

ความเคลื่อนไหวทางสังคม

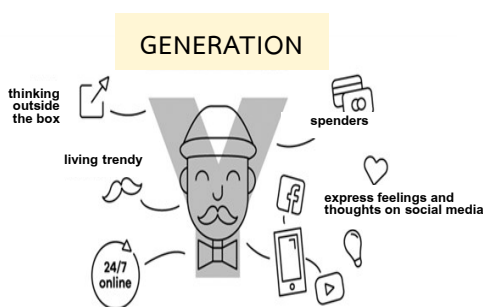
รายไตรมาส

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 เดือนกุมภาพันธ์ 2563

- การจ้างงานลดลงต่อเนื่อง การว่างงานยังคงอยู่ในระดับต่ำ
ค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอลง
- การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะโรคไข้หวัดใหญ่
และโรคไข้เลือดออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- คดีอาญารวมเพิ่มขึ้นจากคดียาเสพติดที่เพิ่มสูง และต้องเฝ้าระวังคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์
ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
- การเกิดอุบัติเหตุและผู้เสียชีวิตลดลงในไตรมาสสี่และช่วงเทศกาลปีใหม่ แต่ภาพรวมทั้งปีการเกิดอุบัติเหตุ
ผู้เสียชีวิต และผู้บาดเจ็บพิการยังมีจำนวนมาก

สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

- การป้องกันการแพร่ระบาดโรคติดต่ออุบัติใหม่จากต่างประเทศต้องมีการเตรียมความพร้อมตลอดเวลา
- คุณภาพการศึกษาไทยยังคงต้องเร่งพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- ปัญหาฝุ่น PM 2.5 ต้องการการจัดการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

บทความเรื่อง

“การพัฒนา Generation Y เพื่อรองรับการขับเคลื่อนประเทศ”

ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงวัยสมบูรณ์ในปี 2566 โดยที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง คนรุ่นใหม่ หรือคน Gen Y จะเป็นกลุ่มประชากรที่มีสัดส่วนมากที่สุด จึงถูกคาดหวังให้รับภาระในการดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น สังคมไทยจึงต้องเข้าใจพฤติกรรมและศักยภาพของคน Gen Y ในมิติต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีความพร้อมที่จะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วต่อไป

ความเคลื่อนไหวและสถานการณ์ทางสังคม

จ้างงานลดลง 1.1%

การจ้างงานลดลงร้อยละ 1.1 ตามการหดตัวของการจ้างงานภาคเกษตร ร้อยละ 1.6 และนอกภาคเกษตรที่ร้อยละ 0.9 อัตราการว่างงานเท่ากับ 1.04 ค่าจ้างแรงงานภาคเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7

คดีอาญาเพิ่มขึ้น 18.2%

คดีอาญาเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.2 เป็นการเพิ่มขึ้นของคดียาเสพติด ร้อยละ 22.5 คดีประทุษร้ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 ขณะที่คดีชีวิตร่างกาย และเพศลดลงร้อยละ 15.7

หนี้ครัวเรือนชะลอ การขยายตัวเหลือ 5.5%

ไตรมาสสามปี 2562 หนี้สินครัวเรือนเท่ากับ 13.24 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 5.5 ชะลอลงจากร้อยละ 5.8 ในไตรมาสก่อน และคิดเป็นสัดส่วนต่อ GDP เท่ากับร้อยละ 79.1

อุบัติเหตุจราจรลดลง 5.2%

การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกและผู้เสียชีวิตลดลง ร้อยละ 5.2 และ 5.9 การเกิดอุบัติเหตุและจำนวนผู้เสียชีวิตช่วงเทศกาลปีใหม่ 2563 ลดลงร้อยละ 9.8 และ 10.1 ตามลำดับ

การป้องกันการแพร่ระบาดของ โรคติดต่ออุบัติใหม่จากต่างประเทศ

การระบาดของโรคปอดอักเสบจากเชื้อโควิด-19 โดยมีจุดเริ่มต้นจากประเทศจีน และแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วทั้งภายในและต่างประเทศ ทำให้ภาครัฐต้องเฝ้าระวังและป้องกันการระบาดอย่างใกล้ชิด อย่างไรก็ตามประชาชนควรมีส่วนร่วมในการป้องกันตนเอง โดยการดูแลสุขภาพให้แข็งแรงเพื่อร่างกายมีภูมิต้านทานโรค

ผู้ป่วยโรคเฝ้าระวังเพิ่มขึ้น 39.4%

จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 39.4 โดยผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่และโรคไข้เลือดออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 105.3 และ 35.1 ตามลำดับ

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรีเพิ่มขึ้น 2.4%

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรีขยายตัวร้อยละ 2.4 ยังต้องเฝ้าระวังอันตรายจากบุหรีไฟฟ้า และการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรีในกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี

คุณภาพการศึกษายังต้องเร่งพัฒนา

ผลการวัดคุณภาพการศึกษาผ่านการประเมินระดับนานาชาติ IMD และการทดสอบ PISA สะท้อนให้เห็นความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของเด็กไทย ซึ่งควรให้ความสำคัญสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาเพื่อคุณภาพการศึกษาของเด็กไทย

ความเคลื่อนไหวทางสังคมรายไตรมาส

1. สถานการณ์ด้านแรงงาน

การจ้างงานลดลงอย่างต่อเนื่อง ตามผลกระทบจากการชะลอตัวทางเศรษฐกิจและปัญหาเชิงโครงสร้าง แต่อัตราการว่างงานยังอยู่ในระดับต่ำ ค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง สำหรับปี 2563 ตลาดแรงงานและการจ้างงานมีความเสี่ยงจากผลกระทบจากภาวะภัยแล้ง การระบาดของโควิด-19 (COVID-19) การส่งออกที่ลดลงและการผันผวนของค่าเงินบาท และงบประมาณที่ล่าช้า

“

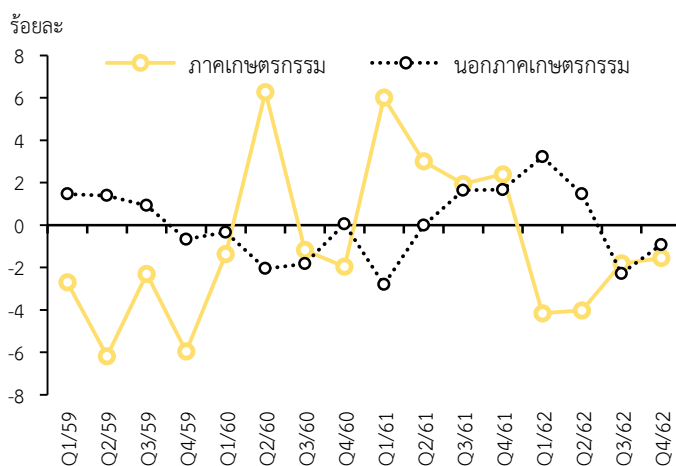
การจ้างงานไตรมาส 4 ปี 2562 ลดลง และอัตราการว่างงานยังอยู่ในระดับต่ำ

”

การจ้างงานลดลงต่อเนื่อง ในไตรมาส 4 ปี 2562 กำลังแรงงานมีจำนวนทั้งสิ้น 38.0 ล้านคน ลดลงร้อยละ 1.1 จากไตรมาสเดียวกันของปี 2561 แบ่งเป็นผู้มีงานทำจำนวน 37.5 ล้านคน แรงงานรอฤดูกาล 1.1 แสนคน และ ผู้ว่างงาน 3.7 แสนคน ทั้งนี้ การจ้างงานในภาพรวมลดลงต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 3 ติดต่อกัน โดยไตรมาส 4 ปี 2562 ผู้มีงานทำลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 1.1 ตามการลดลงของการจ้างงานภาคเกษตร และนอกภาคเกษตรร้อยละ 1.6 และ 0.9 ตามลำดับ

ชั่วโมงการทำงานลดลงตามภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 43.2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงร้อยละ 2.4 ขณะที่ชั่วโมงการทำงานภาคเอกชนเท่ากับ 46.7 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงร้อยละ 1.6 ขณะเดียวกันยังส่งผลให้ผู้ประกอบการปรับลดการทำงานล่วงเวลาลง โดยจำนวนแรงงานภาคเอกชนนอกภาคเกษตรที่ทำงานมากกว่า 50 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงถึงร้อยละ 14.0 เป็นการลดลงอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี

แผนภาพ 1 อัตราการเปลี่ยนแปลงของผู้มีงานทำ จำแนกตามสาขาภาพรวม (%YOY)

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 1 ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสสี่และภาพรวม ปี 2562

	จำนวน (หน่วย: ล้านคน)					การเปลี่ยนแปลง (%YOY)				
	2561		2562			2561		2562		
	Q4	ทั้งปี	Q3	Q4	ทั้งปี	Q4	ทั้งปี	Q3	Q4	ทั้งปี
กำลังแรงงานรวม	38.4	38.4	38.0	38.0	38.2	1.7	0.9	-2.0	-1.1	-0.7
1. ผู้มีงานทำ	37.9	37.9	37.5	37.5	37.6	1.9	1.1	-2.1	-1.1	-0.7
(การทำงานต่ำกว่าระดับ)*	0.2	0.3	0.2	0.2	0.2	-9.1	-3.6	-39.6	-0.9	-14.7
1.1 ภาคเกษตร	12.2	12.2	12.6	12.0	11.8	2.4	3.3	-1.8	-1.6	-2.9
1.2 นอกภาคเกษตร	25.7	25.7	24.9	25.5	25.8	1.7	0.1	-2.3	-0.9	0.4
- อุตสาหกรรมการผลิต	6.3	6.3	5.8	6.1	6.1	4.6	2.5	-5.2	-3.9	-2.1
- ก่อสร้าง	2.1	2.1	2.0	2.1	2.2	5.0	-2.2	-2.2	0.2	3.7
- ค้าส่ง/ค้าปลีก	6.3	6.3	6.0	6.3	6.2	1.5	-0.7	-4.1	0.1	-0.5
- โรงแรม ภัตตาคาร	2.9	2.8	2.9	2.8	2.9	0.0	1.8	3.1	-0.7	0.8
- การขนส่ง/เก็บสินค้า	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	2.6	2.2	1.0	0.1	3.3
- การศึกษา	1.1	1.2	1.1	1.1	1.2	-3.9	-1.7	-1.9	-3.1	-0.6
- อื่นๆ	5.8	5.9	5.7	5.7	5.9	-0.6	-1.6	-0.6	-0.3	1.9
2. จำนวนผู้ว่างงาน**	0.36	0.40	0.39	0.37	0.37	-14.9	-10.3	5.5	3.5	-7.6
อัตราการว่างงาน (%)	0.93	1.05	1.04	1.04	0.99					
3. แรงงานรอฤดูกาล	0.1	0.2	0.1	0.1	0.2	-8.3	-13.7	53.7	2.0	16.1
สัดส่วนต่อกำลังแรงงาน (%)	0.3	0.4	0.2	0.3	0.5					
4. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์	46.7	46.1	46.7	46.4	45.8	0.4	0.2	0.4	-0.6	-0.7
5. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (รวม)	43.5	43.0	43.5	43.2	42.7	0.1	-0.2	0.4	-0.8	-0.6
5.1 ผู้ทำงานน้อยกว่า 10 ชม.***	0.4	0.5	0.3	0.4	0.5	-42.8	-22.5	-29.3	12.5	-2.4
- ต้องการการทำงานเพิ่ม	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-55.3	-29.1	-16.6	45.1	-12.8
- ไม่ต้องการการทำงานเพิ่ม	0.3	0.5	0.2	0.4	0.5	-41.4	-21.6	-31.1	9.6	-1.1
5.2 ผู้ทำงานน้อยกว่า 35 ชม.***	5.6	6.3	5.4	5.7	6.5	1.3	1.1	-12.1	2.3	1.6
- ต้องการการทำงานเพิ่ม	0.2	0.3	0.2	0.2	0.2	-9.1	-3.6	-39.6	-0.9	-14.7
- ไม่ต้องการการทำงานเพิ่ม	5.4	6.1	5.2	5.5	6.2	1.8	1.3	-10.6	2.5	2.4
5.3 ผู้ทำงาน 40 ชม. ขึ้นไป	27.8	27.1	27.4	27.1	26.7	1.4	0.7	-0.6	-2.1	-1.5
5.4 ผู้ทำงาน 50 ชม. ขึ้นไป	7.4	7.4	7.0	6.6	6.8	-3.4	-4.3	-7.9	-10.8	-8.2
6. จำนวนผู้ว่างงานแฝง	0.14	0.22	0.12	0.16	0.24	-25.2	-18.3	20.3	11.2	8.5
อัตราการว่างงานแฝง (%)	0.4	0.6	0.3	0.4	0.6					

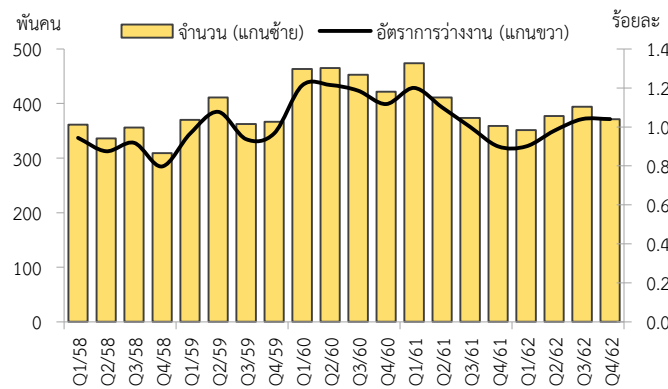
หมายเหตุ: * ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการการทำงานเพิ่ม (นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์)

** (1) ผู้ว่างงาน หมายถึง ผู้ที่ไม่ได้ทำงานและไม่มีงานประจำแต่ได้หางาน สมัครงานหรือรอการบรรจุงาน และผู้ที่ไม่ได้หางานทำแต่พร้อมจะทำงานในระหว่าง 30 วันก่อนวันสัมภาษณ์ (2) ผู้ว่างงานแฝง คือ ผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 10 ชม./สัปดาห์ และต้องการการทำงานเพิ่ม ผู้รอฤดูกาล และ (3) อัตราการว่างงานแฝง = ผู้ว่างงานแฝง/กำลังแรงงาน

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราการว่างงานยังอยู่ในระดับต่ำ ผู้ว่างงานมีจำนวน 3.7 แสนคน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 1.04 ขณะที่จำนวนผู้ประกันตนที่ขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานมีจำนวนทั้งสิ้น 1.70 แสนคน เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 11.8 ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่ถูกเลิกจ้างจำนวน 0.29 แสนคน เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 11.0 อย่างไรก็ดี สัดส่วนผู้ขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานต่อผู้ประกันตนคิดเป็นเพียงร้อยละ 1.45 เท่านั้น ซึ่งยังคงอยู่ในระดับต่ำ การว่างงานแฝงเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 1.6 แสนคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.2 จากไตรมาสเดียวกันของปีก่อนหรือคิดเป็นอัตราการว่างงานแฝงที่ร้อยละ 0.4

แผนภาพ 2 จำนวนและอัตราการว่างงาน

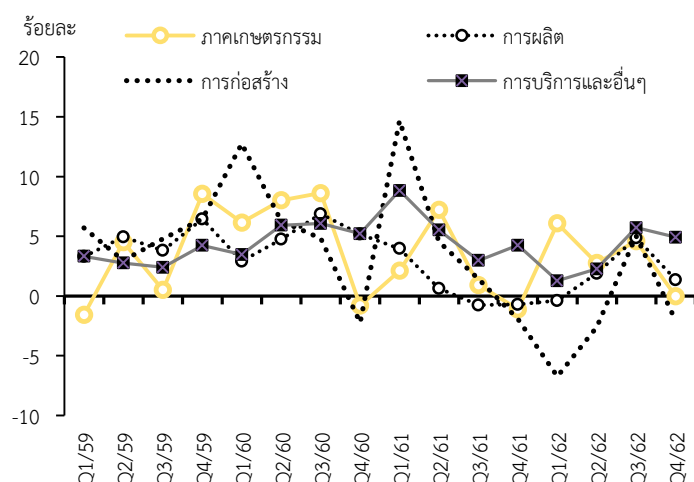

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอลงจากไตรมาสก่อน โดยไตรมาส 4 ปี 2562 ค่าจ้างแรงงานรวมเท่ากับ 14,238 บาทต่อคนต่อเดือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4 และค่าจ้างแรงงานภาคเอกชนอยู่ที่ 12,714 บาทต่อเดือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7 ขณะที่เงินเฟ้อในไตรมาส 4 เท่ากับร้อยละ 0.4 ทำให้ค่าจ้างแรงงานภาคเอกชนเฉลี่ยที่แท้จริงเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 1.4

ผลิตภาพแรงงานยังคงเพิ่มขึ้น (GDP per person employed) โดยภาพรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.7 จากการขยายตัวของผลิตภาพแรงงานในภาคบริการที่ร้อยละ 4.9 และภาคการผลิตที่ขยายตัวร้อยละ 1.4 ขณะที่ผลิตภาพแรงงานในสาขาก่อสร้างลดลงร้อยละ 2.1 และภาคเกษตรไม่เปลี่ยนแปลง

แผนภาพ 3 อัตราการเติบโตของผลิตภาพแรงงานตามสาขาอุตสาหกรรม (YoY)

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ภาพรวมการจ้างงานปี 2562 ลดลงร้อยละ 0.7 ตามการชะลอตัวของภาวะเศรษฐกิจ

การส่งออกที่ลดลงและค่าเงินบาทที่แข็งค่าส่งผลให้การจ้างงานในภาคการผลิตลดลงร้อยละ 2.1 ด้านการจ้างงานภาคเกษตรลดลงร้อยละ 2.9 จากผลกระทบภัยแล้งตั้งแต่ต้นปี และปัญหาอุทกภัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม ส่วนการจ้างงานในภาคบริการยังคงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการจ้างงานในสาขาโรงแรม/ภัตตาคาร เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.8 ตามการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทย นอกจากนี้ การจ้างงานในสาขาก่อสร้าง และการขนส่งยังคงเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.3 และ 3.7 ตามลำดับ จากการขยายตัวของการลงทุนของภาครัฐ การค้าออนไลน์และการส่งสินค้าผ่านแพลตฟอร์มต่างๆ ซึ่งสนับสนุนให้การขนส่งมีการขยายตัว

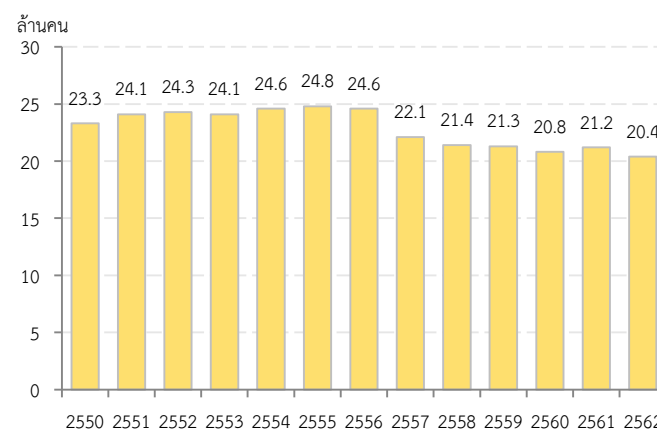
ชั่วโมงการทำงานรวม และชั่วโมงการทำงานของภาคเอกชนลดลงเล็กน้อย โดยชั่วโมงการทำงานรวมเฉลี่ยอยู่ที่ 42.7 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงร้อยละ 0.6 ขณะที่ ชั่วโมงการทำงานภาคเอกชนเฉลี่ยอยู่ที่ 45.8 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงร้อยละ 0.7

อัตราการว่างงานยังอยู่ในระดับต่ำเท่ากับร้อยละ 1.0 คิดเป็นผู้ว่างงาน 3.7 แสนคน สำหรับการทำงานต่ำระดับหรือผู้มีงานทำที่ทำงานน้อยกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่มมีจำนวน 2.5 แสนคน ลดลงร้อยละ 14.7 จากปีก่อน อย่างไรก็ตาม ผู้ว่างงานแฝงเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.5 หรือมีจำนวนทั้งสิ้น 2.4 แสนคน ตามการเพิ่มขึ้นของแรงงานรอฤดูกาลที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.1 จากปีก่อน

ค่าจ้างแรงงานภาพรวม และค่าจ้างแรงงานภาคเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.3 และ 3.3 ตามลำดับ ขณะที่ผลิตภาพแรงงาน (GDP per person employed) เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.1

แรงงานเข้าถึงสวัสดิการสังคมมากขึ้น โดยผู้ประกันตนตามมาตรา 33 มีจำนวน 11.7 ล้านคนเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.75 ขณะที่แรงงานนอกระบบเข้าสู่ประกันสังคมมากขึ้น โดยมีผู้อยู่ในระบบประกันสังคมมาตรา 39 และ 40 จำนวน 1.7 และ 3.2 ล้านคน เพิ่มขึ้นจาก

แผนภาพ 4 จำนวนแรงงานนอกระบบ

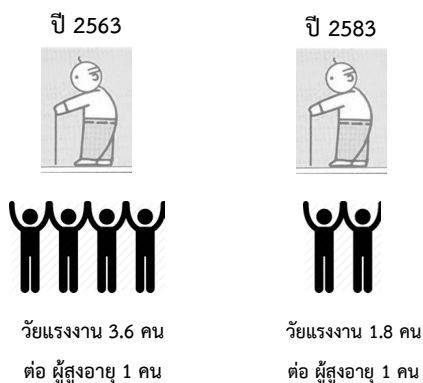
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ปีก่อนร้อยละ 5.6 และ 14.4 ตามลำดับ ทำให้แรงงานนอกระบบมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา

ปี 2562 ตลาดแรงงานไทยได้รับผลกระทบทั้งจากวัฏจักรเศรษฐกิจและผลกระทบเชิงโครงสร้างพร้อมกัน โดยการชะลอตัวทางเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการจ้างงานผ่านการผลิตและการส่งออกที่ลดลง ทำให้ผู้ประกอบการต้องบริหารจัดการในรูปแบบต่างๆ กล่าวคือ (1) การลดชั่วโมงการทำงานลง โดยเฉพาะแรงงานภาคเอกชนที่พบว่าผู้ทำงานล่วงเวลาที่ทำงานมากกว่า 50 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ลดลงถึงร้อยละ 8.2 โดยลูกจ้างที่ได้รับค่าจ้างเป็นรายชั่วโมง/รายวัน/รายสัปดาห์ มีการลดชั่วโมงการทำงานมากกว่าลูกจ้างรายเดือน (2) การประกาศใช้มาตรา 75 ของ พ.ร.บ. คุ่มครองแรงงานเพิ่มขึ้น โดยนายจ้างหยุดกิจการชั่วคราวแต่ยังคงจ่ายค่าจ้างให้กับแรงงานร้อยละ 70 ของค่าแรงที่เคยได้รับ ทั้งนี้ ในปี 2562 (ข้อมูล ณ 2 ธันวาคม 2562) มีสถานประกอบการที่หยุดกิจการชั่วคราวจำนวน 260 แห่ง ครอบคลุมแรงงาน 150,385 คน (3) การปิดกิจการ โดยในปีงบประมาณ 2562 จากข้อมูลของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมีสถานประกอบการขอปิดกิจการจำนวน 1,107 แห่ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 67.55 กระทบลูกจ้าง 7,703 คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 37.09

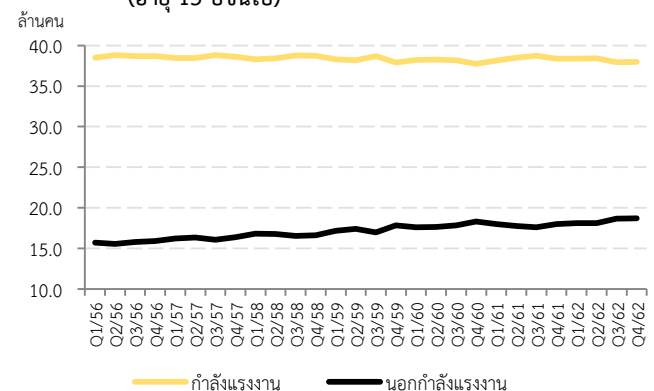
ขณะที่ผลกระทบในเชิงโครงสร้าง (Structural Effect) ที่สำคัญมาจาก (1) ปัญหาโครงสร้างตลาดแรงงาน ซึ่งแรงงานส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 40 ปี โดยประมาณร้อยละ 72.6 ของแรงงานกลุ่มนี้มีการศึกษาดำรงมัธยมศึกษา ทำให้เป็นข้อจำกัดต่อการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดงานในปัจจุบัน และข้อจำกัดต่อการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน นอกจากนี้ แรงงานกลุ่มที่อายุต่ำกว่า 40 ปี ยังมีคุณลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานที่มีความต้องการแรงงานในสายช่างเทคนิค แต่แรงงานส่วนใหญ่จบการศึกษาในกลุ่มบริหารและพาณิชยกรรม (2) โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของประชากรที่มีมากขึ้น ส่งผลให้กลุ่มคนอายุ 15-24 ปี

แผนภาพ 5 อัตราส่วนพึ่งพิงของวัยแรงงานต่อผู้สูงอายุ 1 คน

ที่มา: สศช.

แผนภาพ 6 เปรียบเทียบจำนวนกำลังแรงงานและผู้ที่ยู่นอกกำลังแรงงาน (อายุ 15 ปีขึ้นไป)

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เข้าสู่ตลาดแรงงานลดลง และไม่สามารถเติมเต็มการขาดแคลนแรงงานที่มีอยู่ในปัจจุบันได้ทัน ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนกำลังแรงงานที่เป็นเยาวชนอายุระหว่าง 15-24 ปี มีอัตราการเข้าสู่ตลาดแรงงานร้อยละ 41.19 ในปี 2562 เทียบกับร้อยละ 53.05 ในปี 2544 (3) การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีทำให้เกิดการเปลี่ยนรูปแบบการผลิต การจ้างงาน และการทำงานของคนไทย โดยสาขาที่ได้รับผลกระทบต่อการจ้างงานอย่างชัดเจน ได้แก่ การเงินการธนาคาร สาขาการผลิตภาพยนตร์ วัสดุภัณฑ์ และรายการโทรทัศน์ และสาขาบริการสารสนเทศ ขณะที่สาขาที่ได้รับประโยชน์ได้แก่ สาขาการขนส่งโดยเฉพาะในกิจกรรมไปรษณีย์และการรับส่งพัสดุภัณฑ์ที่การจ้างงานเติบโตเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 30 ต่อปี

แนวโน้มสถานการณ์ด้านแรงงานปี 2563

ปี 2563 ตลาดแรงงานจะยังปรับตัวตามแนวโน้มเศรษฐกิจ โดยมีปัจจัยเสี่ยงที่มีแนวโน้มจะกระทบต่อตลาดแรงงานและการจ้างงาน ได้แก่

1. ภาวะภัยแล้งในปี 2563 จะส่งผลต่อการจ้างงานในภาคเกษตรและรายได้ของเกษตรกร โดยกรมอุตุนิยมวิทยาระบุว่าภัยแล้งในปี 2563 มีความรุนแรงที่สุดในรอบ 60 ปี และจากข้อมูลปริมาณน้ำใช้ได้จริงในเขื่อนและอ่างเก็บน้ำรวมทั้งประเทศ ณ สิ้นเดือนมกราคม อยู่ที่ 18,359 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.9 ของความจุระดับน้ำเก็บกักรวม นับเป็นระดับต่ำสุดในรอบ 4 ปี ซึ่งจะมีผลกระทบ คือ

(1) การจ้างงานในภาคเกษตรลดลง และแรงงานรอฤดูกาลเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกรที่จะมีรายได้ลดลงหรือขาดรายได้ และอาจส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงความยากจนของประเทศ เนื่องจากเกษตรกรเป็นกลุ่มแรงงานที่เดิมมีปัญหาความยากจนมากที่สุด ทั้งนี้ จากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนในปี 2561 พบว่า ผู้มีงานทำที่ยากจนร้อยละ 63.4 เป็นเกษตรกร ขณะที่เกษตรกรอีกกว่า 1.64 ล้านคนเป็นคนเกือบบจน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความอ่อนไหวต่อปัจจัยที่กระทบและเสี่ยงต่อการตกเป็นคนยากจน ดังนั้น การเกิดภัยแล้งที่รุนแรงจะทำให้เกษตรกรยากจน กลายเป็นยากจนเรื้อรัง (Chronic Poor) และเกษตรกรที่เกือบบจนจะกลายเป็นคนยากจน

(2) ราคาสินค้าในหมวดที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรมีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาภาพรวมอัตราเงินเฟ้อในปี 2562 เท่ากับ 0.7 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับต่ำ หากพิจารณาการเพิ่มขึ้นของราคาตามหมวดสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรจะพบว่า ราคาอาหารที่ปรุงที่บ้านเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 3.6 ขณะที่อาหารสดเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.2 ซึ่งทั้งสองหมวดเป็นหมวดที่จำเอนกับการดำรงชีพ และราคาเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าค่าจ้างแรงงาน

ที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 2.3 เท่านั้น ซึ่งจะกดดันต่อภาวะค่าครองชีพของประชาชน โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อย

2. **ผลกระทบจากการระบาดของโรคปอดอักเสบจากเชื้อโควิด-19 (COVID-19) ต่อการจ้างงานในภาคบริการและภาคอุตสาหกรรม** จากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตั้งแต่ช่วงปลายปี 2562 จะส่งผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยวของไทยโดยตรง เนื่องจากประมาณ 1 ใน 4 ของรายรับท่องเที่ยวมาจากนักท่องเที่ยวจีน ซึ่งปัจจุบันจากข้อมูลของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองในเดือนมกราคม 2563 พบว่า นักท่องเที่ยวจีนที่เดินทางมาประเทศไทยลดลงร้อยละ 10 ขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยวชาติอื่นลดลงร้อยละ 0.57 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันกับปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ หากยังไม่สามารถควบคุมการแพร่ระบาดได้ จะส่งผลกระทบต่อการทำงานในสาขาบริการหลัก 3 สาขา คือ สาขาการค้าส่งและค้าปลีก สาขาการขนส่ง และสาขาโรงแรมภัตตาคาร และอาจจะเกี่ยวเนื่องไปถึงการทำงานในภาคอุตสาหกรรม

3. **แนวโน้มการส่งออกและการผันผวนของค่าเงินบาท** จากประมาณการของ สศช. การส่งออกในปี 2563 จะขยายตัวได้ร้อยละ 1.4 และค่าเงินบาทที่ยังมีแนวโน้มผันผวน จะส่งผลกระทบต่อการทำงานในอุตสาหกรรมส่งออก อย่างไรก็ดี การแข็งค่าของเงินบาท ยังมีข้อดีคือ ทำให้ต้นทุนการนำเข้าเทคโนโลยีการผลิตของผู้ประกอบการถูกลง ซึ่งหากมีการนำเข้าเทคโนโลยีการผลิตในช่วงนี้ผู้ประกอบการยังจะได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2563 โดยบริษัทสามารถนำค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนในเครื่องจักรมาหักภาษีได้ 2 เท่า และได้รับการยกเว้นภาษีอากรขาเข้าเครื่องจักร รวมทั้งการจัดหาสินเชื่อสำหรับผู้ประกอบการที่ต้องการปรับปรุงเครื่องจักรใหม่หรือหาซื้อเครื่องจักรใหม่ อย่างไรก็ตาม ในการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีข้างต้นควรคำนึงถึงการพัฒนาทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ร่วมกับเทคโนโลยีดังกล่าวด้วย

4. **ความล่าช้าของงบประมาณ ปี 2563 และการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วงเวลาที่เหลือ** โดยในช่วง 4 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2563 (ตุลาคม 2562–มกราคม 2563) มีการเบิกจ่ายงบลงทุนเพียง 31,764 ล้านบาท จากวงเงินลงทุนทั้งสิ้น 507,629 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 6.3 เท่านั้น ซึ่งความล่าช้าของการเบิกจ่ายงบประมาณโดยเฉพาะงบลงทุนในโครงการใหม่ จะส่งผลให้ภาพรวมเศรษฐกิจปี 2563 ขยายตัวต่ำกว่าที่คาดการณ์ และจะส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังการทำงานโดยเฉพาะในสาขาการก่อสร้าง

2. หนี้สินครัวเรือน

หนี้สินครัวเรือนในไตรมาสสาม ปี 2562 เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 ชะลอตัวลงจากร้อยละ 5.8 จากไตรมาสก่อน อย่างไรก็ตาม คุณภาพสินเชื่อโดยเฉพาะสินเชื่อที่อยู่อาศัย และสินเชื่อรถยนต์ ยังต้องมีการติดตามและเฝ้าระวัง ทั้งนี้ แนวโน้มหนี้สินครัวเรือนในไตรมาสสุดท้ายของปี 2562 จะยังคงชะลอตัวลงจากไตรมาสก่อน แต่สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP มีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้น

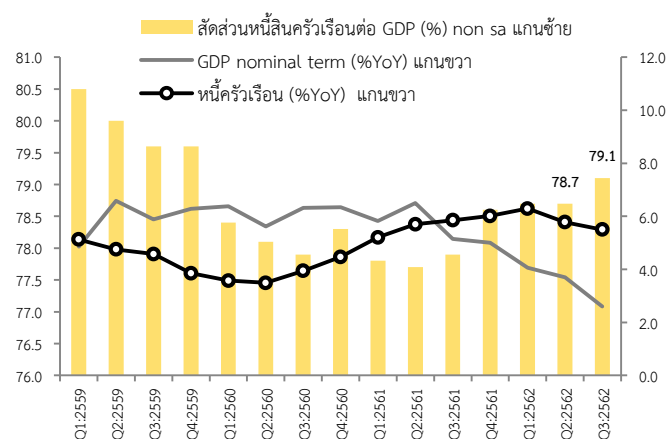
หนี้สินครัวเรือนชะลอตัว จากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทยในไตรมาสสาม ปี 2562 พบว่า หนี้สินครัวเรือนมีมูลค่า 13.24 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 5.5 ชะลอตัวลงจากร้อยละ 5.8 ในไตรมาสก่อน โดยเป็นผลจากการชะลอตัวของสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและยานยนต์เป็นหลัก ขณะที่สัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อ GDP อยู่ที่ร้อยละ 79.1 สูงสุดในรอบ 11 ไตรมาส เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจไทยชะลอตัวเร็วกว่าหนี้สินครัวเรือน โดยหนี้ครัวเรือนที่มาจากผู้ปล่อยสินเชื่อในกลุ่มสถาบันรับฝากเงินปรับตัวชะลอตัวลงจากไตรมาสก่อน ตามกลุ่มสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) ธนาคารพาณิชย์ และสหกรณ์ ตามลำดับ

ตาราง 2 หนี้สินครัวเรือน (สินเชื่อจากสถาบันการเงิน)

ณ สิ้นระยะเวลา	2561				2562		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
หนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	12.20	12.37	12.55	12.83	12.97	13.08	13.24
%YOY	5.2	5.7	5.8	6.0	6.3	5.8	5.5
- สถาบันรับฝากเงิน (%YOY)	5.1	5.5	5.6	5.6	5.7	5.0	4.7
- สถาบันการเงินอื่น (%YOY)	6.0	7.3	7.8	8.5	10.8	11.2	11.3
สัดส่วนต่อ GDP (%)	77.8	77.7	77.9	78.6	78.7	78.7	79.1

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

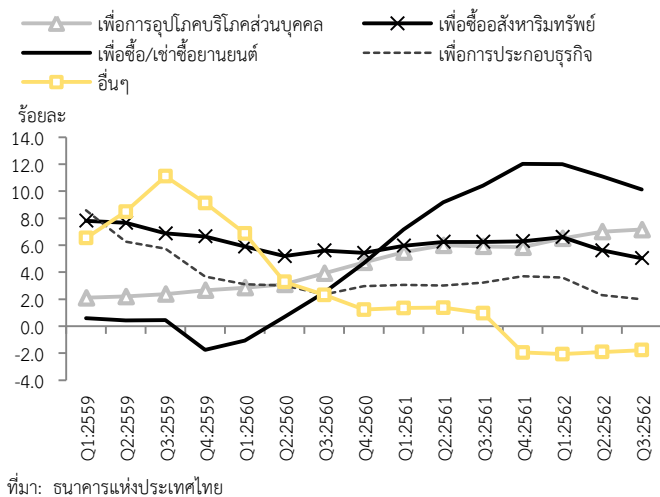
แผนภาพ 7 สัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อ GDP (Non SA)

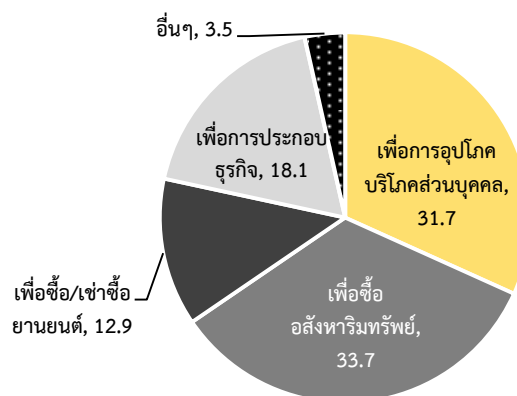
สินเชื่อเพื่ออสังหาริมทรัพย์ เพื่อยานยนต์ และเพื่อประกอบธุรกิจชะลอตัวลง ขณะที่สินเชื่อเพื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคลเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่ผ่านมา โดยในไตรมาสที่ 3 ปี 2562 พบว่า

1. สินเชื่อเพื่ออสังหาริมทรัพย์มีสัดส่วนร้อยละ 33.7 ของหนี้สินครัวเรือนทั้งหมด ขยายตัวร้อยละ 5.0 ชะลอลงจากร้อยละ 5.6 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากภาวะตลาดอสังหาริมทรัพย์ที่ยังคงอยู่ในระดับทรงตัว สะท้อนจากอุปทานคงค้างในระดับสูงโดยเฉพาะอาคารชุด รวมทั้งการปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยใหม่ (มาตรการ LTV) ที่มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม 2563 เป็นต้นไป ทำให้ลูกค้าชะลอการตัดสินใจซื้อที่อยู่อาศัยในช่วงครึ่งหลังของปี 2562

แผนภาพ 8 อัตราการขยายตัวของหนี้สินครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ (ร้อยละ)

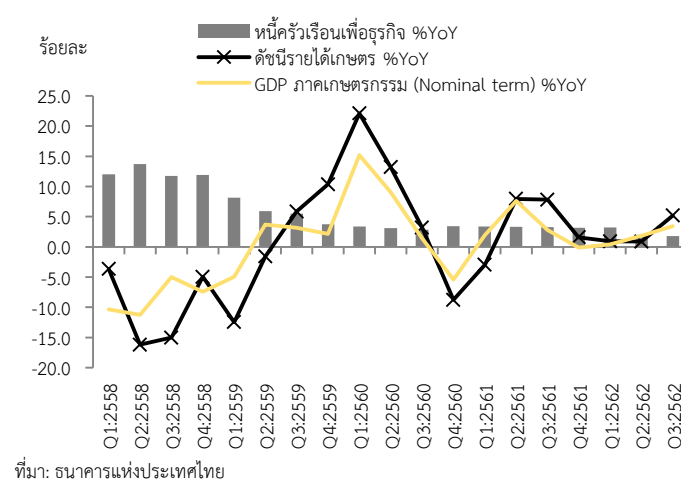
แผนภาพ 9 โครงสร้างหนี้สินครัวเรือนของไทย ไตรมาสที่ 3 ปี 2562 (ร้อยละ)

2. สินเชื่อเพื่อยานยนต์มีสัดส่วนร้อยละ 12.9 ขยายตัวร้อยละ 10.1 ชะลอลงจากร้อยละ 11.1 ในไตรมาสที่ผ่านมา สอดคล้องกับการลดลงร้อยละ 6.5 ของยอดจำหน่ายรถยนต์นั่งส่วนบุคคลในไตรมาสที่ 3 ปี 2562 จากการขยายตัวร้อยละ 1.7 ในไตรมาสก่อน

3. ด้านสินเชื่อเพื่อประกอบธุรกิจมีสัดส่วนร้อยละ 18.1 ขยายตัวร้อยละ 2.0 ชะลอลงจากร้อยละ 2.3 ในไตรมาสก่อน โดยจากรายงานนโยบายการเงินเดือนธันวาคม 2562 ของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ได้ศึกษาโครงสร้างหนี้ครัวเรือนไทยและนัยต่อฐานะการเงินภาคครัวเรือน พบว่า “เกือบครึ่งหนึ่งของหนี้สินดังกล่าวเป็นการให้สินเชื่อโดยสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) เพื่อประกอบธุรกิจการเกษตรเป็นหลัก” สะท้อนให้เห็นว่า สินเชื่อดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการผลิตภาคเกษตรกรรมอย่างชัดเจน เนื่องจากสินเชื่อเพื่อธุรกิจมีส่วนช่วยชดเชยผลกระทบจากการชะลอตัวของการผลิตภาคเกษตรกรรมได้¹ กล่าวคือ ในช่วงที่การผลิตภาคเกษตรกรรมสามารถขยายตัวได้ดี สินเชื่อเพื่อธุรกิจมีแนวโน้มชะลอตัวลงเนื่องจากรายได้ของเกษตรกรเพิ่มสูงขึ้น ในทางตรงข้าม สินเชื่อเพื่อธุรกิจขยายตัวเพิ่มขึ้นเมื่อการผลิตภาคเกษตรกรรมชะลอตัว ทั้งนี้ เพื่อชดเชยกับรายได้ของเกษตรกรที่ชะลอตัวลง

แผนภาพ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ครัวเรือนเพื่อธุรกิจและ GDP ภาคเกษตรกรรม

4. สินเชื่อเพื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคลมีสัดส่วนร้อยละ 31.7 ขยายตัวร้อยละ 7.2 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 7.0 ในไตรมาสก่อน ซึ่งเป็นผลมาจากการปรับตัวเพิ่มขึ้นของสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับของ ธปท. สินเชื่ออื่นๆ (ไม่สามารถระบุวัตถุประสงค์ได้) และสินเชื่อบัตรเครดิต ตามลำดับ โดยส่วนหนึ่งเป็นผลจากการส่งเสริมการขายและการออกผลิตภัณฑ์ใหม่ของสถาบันการเงินบางแห่ง

¹ ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างสินเชื่อเพื่อการประกอบธุรกิจของครัวเรือนกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ภาคเกษตรกรรม ณ ราคาประจำปี (Nominal) เท่ากับ -0.7491 หมายความว่า สินเชื่อเพื่อประกอบธุรกิจมีความสัมพันธ์กับอัตราการขยายตัวของการผลิตภาคเกษตรกรรมในทิศทางตรงข้ามกันประมาณร้อยละ 74.91

คุณภาพสินเชื่อยังคงอยู่ในเกณฑ์เฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด โดยยอดคงค้างหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) เพื่อการอุปโภคบริโภคของธนาคารพาณิชย์ในไตรมาสสี่ ปี 2562 มีมูลค่า 140,573 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.7 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.90 ต่อสินเชื่อรวม ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.81 ในไตรมาสก่อน

ตาราง 3 หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)

	2560	2561				2562			
	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
NPL (แสนล้านบาท)	110.3	115.9	115.8	118.8	120.5	126.4	127.4	133.3	140.6
% YOY	4.8	5.5	10.3	7.8	9.1	9.0	10.0	12.2	16.7
สัดส่วนต่อสินเชื่อรวม	2.68	2.78	2.72	2.73	2.67	2.75	2.74	2.81	2.90

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ความสามารถในการชำระหนี้สินเชื่อที่อยู่อาศัย และสินเชื่อรถยนต์อยู่ในระดับที่ต้องติดตาม ขณะที่คุณภาพสินเชื่อบัตรเครดิตและส่วนบุคคลอื่นๆ ผ่อนคลายมากขึ้น โดยสัดส่วน NPL ของสินเชื่อที่อยู่อาศัยในไตรมาสสี่ ปี 2562 อยู่ที่ร้อยละ 3.71 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.49 ในไตรมาสก่อน และสัดส่วน NPL ของสินเชื่อรถยนต์อยู่ที่ร้อยละ 1.86 ขณะที่สินเชื่อบัตรเครดิตสัดส่วน NPL อยู่ที่ร้อยละ 2.41 ปรับตัวลดลงจากร้อยละ 2.65 ในไตรมาสก่อน ด้าน NPL ของสินเชื่อเพื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่นๆ สัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 2.33 ปรับลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 2.36

ตาราง 4 สัดส่วนหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ต่อสินเชื่อรวมของแต่ละประเภท

ณ สิ้นระยะเวลา	2560	2561				2562			
	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
สัดส่วนต่อสินเชื่อรวม	2.68	2.78	2.72	2.73	2.67	2.75	2.74	2.81	2.90
- ที่อยู่อาศัย	3.23	3.38	3.39	3.37	3.25	3.35	3.34	3.49	3.71
- รถยนต์	1.60	1.53	1.52	1.57	1.66	1.71	1.82	1.86	1.86
- บัตรเครดิต	2.61	3.15	2.42	2.54	2.34	2.67	2.48	2.65	2.41
- ส่วนบุคคลอื่นๆ	2.53	2.65	2.54	2.55	2.53	2.56	2.42	2.36	2.33

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

คุณภาพสินเชื่อประเภทที่ครัวเรือนใช้เสริมสร้างสภาพคล่องทางการเงิน มีแนวโน้มทรงตัว โดย (1) ยอดสินเชื่อคงค้างและยอดค้างชำระเกิน 3 เดือนขึ้นไปของสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ (ที่มีและไม่มีทะเบียนรถเป็นหลักประกัน) มีมูลค่าอยู่ที่ 579,788 ล้านบาท และ 17,447 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นสัดส่วนยอดค้างชำระเกิน 3 เดือนต่อยอดสินเชื่อคงค้างที่ร้อยละ 3.01 เทียบกับร้อยละ 3.40 ในไตรมาสก่อน และ (2) ยอดสินเชื่อผิดนัดชำระหนี้เกิน 3 เดือนขึ้นไปของสินเชื่อบัตรเครดิตมีมูลค่า 8,804 ล้านบาท โดยคิดเป็นสัดส่วนต่อยอดสินเชื่อคงค้างบัตรเครดิตร้อยละ 1.9 ลดลงจากร้อยละ 2.0 ในไตรมาสที่ผ่านมา

แนวโน้มหนี้สินครัวเรือนในไตรมาสสุดท้ายของปี 2562 คาดว่าจะชะลอตัวลงจากไตรมาสก่อน ขณะที่สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้น โดยหนี้สินครัวเรือนมีแนวโน้มชะลอตัวลงตามการชะลอตัวของสินเชื่อที่อยู่อาศัย และสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ ขณะที่สินเชื่อเพื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามแนวโน้มการบริโภคในช่วงปลายปีและกลยุทธ์ของตลาดสินเชื่อบัตรเครดิตของสถาบันการเงินบางแห่ง

ในช่วงที่ผ่านมาภาครัฐได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาหนี้สินครัวเรือนทั้งช่วงก่อนเป็นหนี้ ขณะเป็นหนี้ และหลังเป็นหนี้อย่างต่อเนื่อง ทั้งในมาตรการกำกับดูแลให้สถาบันการเงินปล่อยกู้โดยคำนึงถึงความสามารถของผู้กู้ในการผ่อนชำระหนี้โดยไม่กระทบชีวิตความเป็นอยู่ (Affordability) มาตรการเสริมสร้างความรู้และวินัยทางการเงินเพื่อให้ครัวเรือนสามารถก่อหนี้ได้อย่างเหมาะสม และ มาตรการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของผู้กู้ โดยมาตรการต่างๆ ที่ได้ดำเนินการในช่วงที่ผ่านมา อาทิ (1) สินเชื่อบัตรเครดิต (ปี 2560) โดยกำหนดรายได้ขั้นต่ำและวงเงินสินเชื่อตามระดับรายได้ของผู้กู้ (2) สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ (ปี 2560) โดยกำหนดวงเงินตามระดับรายได้ของผู้กู้ในทุกระดับรายได้และจำกัดจำนวนผู้ให้บริการสำหรับผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 30,000 บาท (3) สินเชื่อจำนำทะเบียนรถ (ปี 2562) ถูกนำเข้ามาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. เพื่อยกระดับมาตรฐานการให้บริการ และคุ้มครองผู้กู้ให้เข้าถึงสินเชื่อในราคาที่เหมาะสม (4) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย โดยกำหนดเพดานอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อมูลค่าหลักประกัน (Loan to Value : LTV ratio) เพื่อชะลอการขยายตัวอย่างรวดเร็วของตลาดอสังหาริมทรัพย์ รวมถึงการผ่อนปรนหลักเกณฑ์มาตรการ LTV กลุ่มที่ 1 สัญญาแรกราคาไม่เกิน 10 ล้านบาท กลุ่มที่ 2 สัญญาแรกราคาเกิน 10 ล้านบาท และกลุ่มที่ 3 สัญญาสองราคาไม่เกิน 10 ล้านบาท โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม 2563 เป็นต้นไป และ (5) โครงการคลินิกแก้หนี้ ระยะที่ 3 (ปี 2563) โดยขยายขอบเขตให้ครอบคลุมถึงหนี้บัตรเครดิตที่มีเจ้าหนี้รายเดียว และหนี้บัตรที่อยู่ในกระบวนการศาล รวมทั้งคุณสมบัติผู้เข้าร่วมโครงการ ในปัจจุบัน ธปท. อยู่ระหว่างกำหนดมาตรการผลักดันเพื่อดูแลปัญหาหนี้สินครัวเรือนของไทย อาทิ การกำหนดมาตรฐานวิธีการคำนวณสัดส่วนภาระหนี้ที่ผู้กู้มีทั้งหมดต่อรายได้ หรือ Debt Service Ratio (มาตรฐานกลาง DSR) และการผลักดันให้สถาบันการเงินให้สินเชื่อรายย่อยอย่างเหมาะสม เพื่อดูแลปัญหาหนี้เกินตัวของภาคครัวเรือน²

² ปิยาณี ประสงค์วรรณ, “รู้จักและเข้าใจมาตรการดูแลหนี้ครัวเรือน”, ธนาการแห่งประเทศไทย, 27 มกราคม 2563

อย่างไรก็ตาม มาตรการส่วนใหญ่ยังคงเป็นมาตรการในระยะสั้น ขณะที่ในระยะยาว การเป็นสังคมสูงวัย และความไม่แน่นอนด้านรายได้จากภาวะเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มขยายตัวต่ำกว่าศักยภาพ อาจส่งผลกระทบต่อรายได้ของครัวเรือน และอาจนำไปสู่ปัญหาหนี้สินครัวเรือนในท้ายที่สุด ซึ่งควรมีแนวทางรองรับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระยะยาวด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ยังต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหานี้ครัวเรือนแบบเฉพาะกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น เช่น กลุ่มอาชีพครู และเพิ่มความเข้มงวดในการกำกับดูแลการบริหารจัดการของกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ รวมถึงการปลูกฝังแนวคิดหรือค่านิยมการสร้างรายได้ที่มาจากการลงทุนและเก็บออมทางการเงิน ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) เพื่อส่งเสริมให้ครัวเรือนสามารถสร้างรายได้หรือยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนที่นำไปสู่การช่วยเสริมสภาพคล่องให้แก่ครัวเรือนต่างๆ

3. สุขภาพและการเจ็บป่วย

การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมเพิ่มขึ้น โดยในปี 2562 พบการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่และโรคไข้เลือดออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการกลับมาของโรคซิกาที่พบอัตราป่วยเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอายุ 15-24 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่น วัยเรียน วัยเจริญพันธุ์ และโรคหัด พบผู้ป่วยโรคหัดเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่เป็นเด็กเล็ก อายุ 1-6 ปี นอกจากนี้ ยังต้องเฝ้าระวังการเจ็บป่วยจากพฤติกรรม และโรคที่อาจกลับมาแพร่ระบาดอีก เช่น การเจ็บป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคไม่ติดต่อ (NCDs) อการคอมพิวเตอร์วิชั่นซินโดรม โรคติดต่ออุบัติใหม่จากต่างประเทศ

“

การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง
โดยรวมเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ
โรคไข้หวัดใหญ่ และโรค
ไข้เลือดออกเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

”

ไตรมาสที่สี่ปี 2562 มีผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังรวม 196,518 ราย เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2561 ร้อยละ 39.4 โดยมีจำนวนผู้ป่วยสูงสุด 3 ลำดับแรกจากโรคไข้หวัดใหญ่ โรคปอดอักเสบ และไข้เลือดออก จำนวน 89,575 67,472 และ 27,686 ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่แล้ว พบผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่เพิ่มขึ้นร้อยละ 105.3 เนื่องจากสภาพอากาศที่หนาวเย็นลง ส่วนใหญ่จะพบในกลุ่มเด็กเล็กและเด็กวัยรุ่น และพบผู้ป่วยสูงสุดในพื้นที่ภาคกลาง รองลงมาเป็นภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โรคไข้เลือดออกและโรคปอดอักเสบเพิ่มขึ้นร้อยละ 35.1 และ 12.7 ตามลำดับ

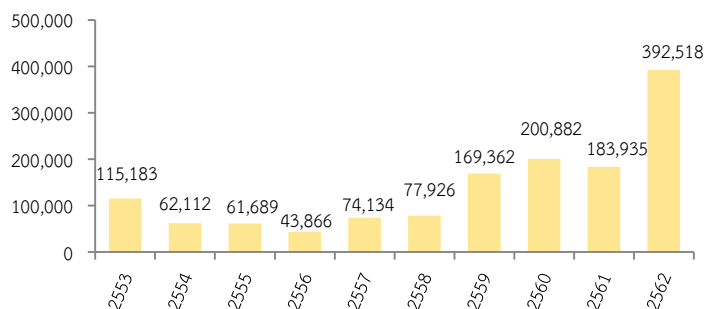
ตาราง 5 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง (หน่วย: ราย)

โรค เฝ้าระวัง	2561		2562				
	Q4	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี
ปอดอักเสบ	59,861	283,601	73,553	51,353	63,816	67,472	256,194
ไข้เลือดออก	20,499	86,922	15,548	31,766	54,906	27,686	129,906
มือ เท้า ปาก	12,585	70,008	9,254	12,916	35,866	9,167	67,203
ไข้หวัดใหญ่	43,628	183,363	133,369	61,229	108,345	89,575	392,518
บิด	561	3,399	646	731	642	499	2,518
หัด	3,108	5,556	2,065	1,582	1,520	1,395	6,562
ฉีหนู	569	2,540	466	495	710	494	2,165
ไข้สมองอักเสบ	132	745	258	199	212	222	891
อหิวาตกโรค	1	5	6	4	1	1	12
ไข้กาฬหลังแอ่น	7	20	6	5	6	6	22
พิษสุนัขบ้า	2	15	0	2	0	1	3
รวม	140,953	636,174	235,171	160,282	266,024	196,518	857,994
อัตราต่อ ประชากรแสนคน	213.3	963.1	354.7	241.7	401.2	296.4	1,294.1

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2562 เป็นข้อมูล ณ วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2563

ที่มา: รายงานโรคในระบบเฝ้าระวัง 506 สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพ 11 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่ ปี 2553-2562

ที่มา: รายงานโรคในระบบเฝ้าระวัง 506 สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

สำหรับภาพรวมในปี 2562 พบผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังรวม 857,994 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 34.8 และคิดเป็นอัตรา 1,294.1 รายต่อประชากรแสนคน เป็นผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ 392,518 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 114.1 ผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกจำนวน 129,906 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 49.4 ขณะที่โรคปอดอักเสบมีจำนวน 256,194 ราย ลดลงร้อยละ 9.6 นอกจากนั้น ยังพบโรคที่กลับมาแพร่ระบาดอีก ได้แก่ โรคชิฟิลิส พบว่าอัตราป่วยเพิ่มขึ้นจาก 11.49 รายต่อประชากรแสนคน ในปี 2561 เป็น 13.02 รายต่อประชากรแสนคนในปี 2562 ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอายุ 15-24 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่น วัยเรียน วัยเจริญพันธุ์ และโรคหัด พบผู้ป่วยโรคหัด 6,236 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.4 เสียชีวิต 21 ราย ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นเด็กเล็กอายุ 1-6 ปี และรองลงมาพบในกลุ่มอายุ 15-24 ปี

การเฝ้าระวังด้านสุขภาพในปี 2563 มีประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ ดังนี้

1. การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังที่ต่อเนื่องจากปี 2562 ได้แก่ (1) โรคที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศและร่างกายปรับตัวไม่ทัน ได้แก่ โรคไข้หวัดใหญ่ โรคปอดอักเสบ ซึ่งในปี 2562 ที่ผ่านมามีผู้ป่วยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่เพิ่มขึ้นสูงกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง และสูงกว่าปี 2561 ประมาณ 2 เท่า และจากข้อมูลของสำนักระบาดวิทยาตั้งแต่วันที่ 1-31 มกราคม 2563 พบผู้ป่วย 46,550 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 42.3 เสียชีวิตแล้ว 1 ราย และ (2) โรคที่มีอยู่เป็นพาหะนำโรค ได้แก่ โรคไข้เลือดออก และโรคชิคุนกุนยา กรมควบคุมโรคคาดว่าในปี 2563 จะมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกประมาณ 140,000 ราย ใกล้เคียงกับการแพร่ระบาดในปี 2558 สำหรับโรคชิคุนกุนยาพบว่าการแพร่ระบาดมากในปี 2562 โดยมีจำนวนผู้ป่วย 11,046 ราย สูงขึ้น 4 เท่าจากปี 2561

2. การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ อุตุนิซ้า ซึ่งปัจจุบันมีการแพร่ระบาดของโรคอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ซึ่งในอดีตเคยเกิดขึ้นแล้ว เช่น โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS : Severe Acute Respiratory Syndrome) (ปี 2546) ไข้หวัดนก (H5N1) (ปี 2547) โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (2009 Flu Pandemic H1N1)

และโรคปอดอักเสบจากเชื้อโควิด-19 (COVID-19: Corona Virus Disease 2019) ที่เริ่มระบาดในปลายเดือนธันวาคม 2562 จนถึงปัจจุบัน (วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2563) มีผู้ป่วยจาก 35 ประเทศ และ 2 เขตบริหารพิเศษ จำนวนทั้งสิ้น 80,289 ราย เสียชีวิต 2,704 ราย โดยประมาณร้อยละ 97 เป็นผู้ป่วยจากประเทศจีน ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องมีการเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง และเตรียมความพร้อมด้านสาธารณสุขทั้งในด้านการป้องกันการจัดการเมื่อเกิดการระบาดของโรค และการสร้างความร่วมมือกับนานาชาติในการแบ่งปันข้อมูลของโรค รวมทั้งการเผยแพร่แนวทางปฏิบัติสำหรับประชาชนเพื่อป้องกันตนเองจากการแพร่ระบาดของโรค

3. โรคที่เกิดจากพฤติกรรม โดยเฉพาะโรคไม่ติดต่อ (NCDs) ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากข้อมูลของกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขปี 2561 พบว่า จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อที่สำคัญ ได้แก่ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน หลอดเลือดสมอง หัวใจขาดเลือด มะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด ยังเพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกโรค โดยเฉพาะโรคความดันโลหิตสูงเพิ่มขึ้นมากที่สุดจากจำนวน 1,363,616 ราย ในปี 2560 เป็น 1,468,433 รายในปี 2561 และมีจำนวนผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นจากโรคไม่ติดต่อถึงร้อยละ 76 หรือประมาณ 400,000 คนต่อปี โดยโรคมะเร็งและเนื้องอกทุกชนิดยังคงเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับ 1 มีอัตราการเสียชีวิตต่อประชากรแสนคนที่อัตรา 123.3 รองลงมาเป็นโรคหลอดเลือด และโรคหัวใจขาดเลือด ปัจจุบันกลุ่มประชากรวัยทำงานมีแนวโน้มป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อนมากขึ้น ทำให้ประเทศไทยมีมูลค่าการสูญเสียทางเศรษฐกิจไม่ต่ำกว่า 200,000 ล้านบาทต่อปี³

ตาราง 6 จำนวนผู้ป่วยในด้วยโรคไม่ติดต่อที่สำคัญ

โรค	2556	2557	2558	2559	2560	2561
ความดันโลหิตสูง	1,047,979	1,111,311	1,236,210	1,306,070	1,363,616	1,468,433
หัวใจขาดเลือด	279,109	264,820	325,873	327,453	326,946	337,441
หลอดเลือดสมอง	237,039	228,836	279,524	293,463	304,807	331,086
เบาหวาน	698,720	670,664	802,087	840,489	876,970	941,226
มะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด	582,844	538,545	667,247	704,067	728,328	772,575

ที่มา: กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 7 จำนวนผู้เสียชีวิตด้วยโรคไม่ติดต่อที่สำคัญ

โรค	2556	2557	2558	2559	2560	2561
ความดันโลหิตสูง	5,186	7,115	7,886	7,930	8,525	8,590
หัวใจขาดเลือด	17,394	18,079	19,417	21,008	20,746	20,786
หลอดเลือดสมอง	13,222	25,114	28,146	31,685	31,172	30,837
เบาหวาน	9,703	11,389	12,621	14,487	14,322	14,305
มะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด	67,692	70,075	73,938	77,566	78,540	80,665

ที่มา: กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

³ ที่มา: การแถลงข่าว “วันเบาหวานโลก 2562 World Diabetes Day Thailand 2019 Together Fight Diabetes” ที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ

ตาราง 8 อัตราผู้ป่วยในด้วยโรคไม่ติดต่อที่สำคัญจำแนกตามกลุ่มอายุ
(ต่อประชากร 100,000 คน)

โรค	กลุ่มอายุ 15-59 ปี		กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป	
	2560	2561	2560	2561
ความดันโลหิตสูง	817.51	874.08	9,693.10	10,044.16
หัวใจขาดเลือด	681.14	684.31	1,803.86	1,875.90
เบาหวาน	674.64	716.43	5,659.85	5,859.99
ทางเดินหายใจอุดกั้นเรื้อรัง	257.49	258.75	1,803.86	1,991.30

ที่มา: สรุปรายการป่วย ปี 2561 กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

อย่างไรก็ดี ประเทศไทยมีการดำเนินงานที่สำคัญเพื่อป้องกันโรคไม่ติดต่อ อาทิ การส่งเสริมการออกกำลังกาย และมีกิจกรรมทางกายที่เพียงพอ การมีมาตรการลดการบริโภคบุหรี่ยาสูบ และแอลกอฮอล์ ฯลฯ เพื่อสุขภาพที่ดีของประชาชน และลดอัตราการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรจากโรคไม่ติดต่อให้ลดลงหนึ่งในสามภายในปี พ.ศ. 2573 ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) สำหรับในปี 2563 กระทรวงสาธารณสุขประกาศให้เป็นปีแห่งการออกกำลังกาย ได้จัดกิจกรรม “เดิน-วิ่ง ก้าวทำใจ” เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนออกกำลังกาย โดยบันทึกสะสมการออกกำลังกาย ผ่านแอปพลิเคชัน Line จะเริ่มที่บุคลากรสาธารณสุข 400,000 คน และ อสม.ประจำหมู่บ้าน 1.05 ล้านคน เพื่อให้เป็นต้นแบบด้านส่งเสริมสุขภาพ และเชิญชวนประชาชนทุกกลุ่มวัยเข้าร่วมกิจกรรม โดยจะเปิดให้ลงทะเบียนฟรีผ่านแอปพลิเคชัน Line เพื่อเป็นต้นแบบให้บุคลากรสาธารณสุข อสม. และประชาชน ออกกำลังกายอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งจะช่วยสร้างความแข็งแรงระบบการไหลเวียนโลหิต ระบบหายใจ กล้ามเนื้อ และกระดูก ความยืดหยุ่นของร่างกาย ลดการป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เกิดความกระตือรือร้น ลดความเครียดและภาวะซึมเศร้า และลดภาระค่าใช้จ่ายจากการรักษาพยาบาล โดยมีเป้าหมายอัตราการออกกำลังกายเป็นร้อยละ 29 ในปี 2563 และเพิ่มเป็นร้อยละ 32 ในปี 2564

นอกจากนี้ ยังมีโรคที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ที่ต้องให้ความสำคัญมากขึ้นคือ โรคคอมพิวเตอร์วิชั่นซินโดรม (Computer Vision Syndrome : CVS) จากการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2561 ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) พบว่า คนไทยใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์เฉลี่ย 10 ชั่วโมงต่อวัน หากใช้ติดต่อกันเกิน 2 ชั่วโมงจะมีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคคอมพิวเตอร์วิชั่นซินโดรม โดยจะมีอาการแสบตา ปวดตา ตาแห้ง ตามัว มองเห็นภาพซ้อน ปวดหัว ปวดคอ ปวดไหล่หรือปวดหลัง ระดับความรุนแรงของอาการจะเพิ่มมากขึ้นตามระยะเวลาที่ใช้สายตาอยู่หน้าจอ

ทั้งนี้ การรักษาที่ดีที่สุดคือ การป้องกันปัจจัยเสี่ยงด้านต่างๆ และที่สำคัญคือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่ดี และการนอนสายตาในขณะที่ทำงาน โดยมีคำแนะนำ ดังนี้ (1) วางหน้าจอคอมพิวเตอร์ให้ห่างจากดวงตาประมาณ 20-28 นิ้ว (2) ปรับแสงสว่างหน้าจอให้พอเหมาะและไม่สว่างเกินไป (3) ควรพักการใช้สายตาเป็นระยะๆ โดยใช้ “สูตรการพักสายตา 20-20-20” คือ ละสายตาจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ทุกๆ 20 นาที แล้วมองไปที่วัตถุที่อยู่ไกลอย่างน้อย 20 ฟุต นานประมาณ 20 วินาที และ (4) ท่านั่งที่ถูกต้อง ควรปรับพนักพิงหลังให้เอนไปด้านหลังประมาณ 100-110 องศา และให้เท้าแนบราบไปกับพื้น

คอมพิวเตอร์วิชั่นซินโดรม

ภัยสุขภาพจากสังคมดิจิทัล

หากมีอาการเหล่านี้

- ตาเมื่อยล้า
- ตาแห้ง
- แสบตา
- ตาสู้แสงไม่ได้
- ตาพร่ามัว
- ปวดตา
- น้ำตาไหล

หรือมีอาการเหล่านี้ร่วมด้วย

- ปวดศีรษะ
- ปวดเมื่อยบ่า
- ไหล่ คอ
- หรือปวดหลัง

คุณอาจกำลังเป็น “คอมพิวเตอร์วิชั่นซินโดรม”
จากการใช้สายตาทำงานผ่านหน้าจอนานเกินไป

ปรับพฤติกรรมด่วน

- วางหน้าจอคอมพิวเตอร์ให้ห่างจากดวงตาประมาณ 20-28 นิ้ว
- ปรับแสงสว่างหน้าจอให้พอเหมาะ
- พักสายตาเป็นระยะๆ ทุก 20 นาที
- กระพริบตาให้บ่อยขึ้นขณะทำงานหน้าจอ
- หากมีสายตาผิดปกติ สั้น ยาว หรือเอียง ควรใส่แว่นตาหรือคอนแทคเลนส์

ที่มา: สำนักสาหรณเทศ สำนักรงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

4. การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรืเพิ่มขึ้น และยังคงเฝ้าระวังอันตรายจากบุหรืไฟฟ้า และการเข้าถึงบุหรืของเด็ก เนื่องจากพบว่าเยาวชนไทยยังมีความสับสนในข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุหรืไฟฟ้า และร้านค้าส่วนใหญ่ไม่ตรวจสอบอายุของลูกค้าก่อนขายบุหรืทำให้เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ยังสามารถเข้าถึงบุหรืได้ง่าย

“

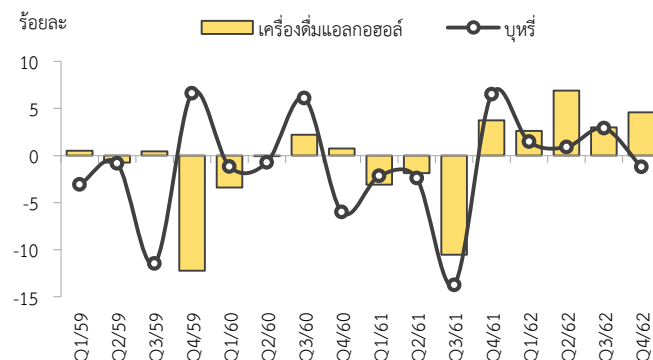
การบริโภคเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์และบุหรืเพิ่มขึ้น

”

ไตรมาสสี่ปี 2562 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรืขยายตัวร้อยละ 2.4 ชะลอลงจากร้อยละ 3.1 ในไตรมาสที่ผ่านมา เป็นผลจากปริมาณการบริโภคบุหรืลดลงร้อยละ 1.2 ขณะที่การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังขยายตัวร้อยละ 4.6

ตลอดปี 2562 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรืขยายตัวร้อยละ 3.3 เป็นผลจากปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขยายตัวร้อยละ 4.5 ขณะที่การบริโภคบุหรืขยายตัวร้อยละ 1.5

แผนภาพ 12 การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือน
หมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื มูลค่าที่แท้จริง (%YoY)

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สถานการณ์ความเคลื่อนไหวทั้งปี มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. บุหรืไฟฟ้า สินค้าห้ามนำเข้าและจำหน่าย แต่พบการสูบอย่างแพร่หลาย ประเทศไทยห้ามนำเข้าและจำหน่ายบุหรืไฟฟ้าตั้งแต่ปลายปี 2557 แต่ยังคงปรากฏมีการลักลอบจำหน่ายจำนวนมาก และมีการดัดแปลงผลิตภัณฑ์เพื่อหลบเลี่ยงการจับกุมของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ ในช่วงปลายปี 2562 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ประกาศเตือนให้ประชาชนหยุดสูบบุหรืไฟฟ้าหลังจากมีการเสียชีวิตต่อเนื่อง และมีรายงานการป่วยและตายในอีกหลายประเทศ สำหรับประเทศไทยพบผู้ป่วยรายแรกจากบุหรืไฟฟ้าเมื่อเดือนธันวาคม 2562 มีอาการปอดอักเสบเฉียบพลันและระบบหายใจล้มเหลว ทั้งนี้ เพื่อติดตามและเฝ้าระวังการเจ็บป่วยจากบุหรืไฟฟ้า ศูนย์พิษวิทยารามาธิบดีร่วมกับศูนย์วิจัยเพื่อจัดการความรู้เพื่อควบคุมยาสูบ (ศกย.) คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี เตรียมสร้างระบบ

ฝ่ายระวางการเจ็บป่วยจากบุหรี่ไฟฟ้าแห่งแรกของประเทศ เพื่อจัดเก็บข้อมูลผู้ป่วยทั่วประเทศ โดยเบื้องต้นได้ทำการรวบรวมข้อมูลเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบาดเจ็บจากบุหรี่ไฟฟ้า รวมถึงการวินิจฉัยและดูแลรักษา นอกจากนี้ โรงพยาบาลรามาธิบดีได้เตรียมการสร้างระบบเครือข่ายเชื่อมโยงในการดูแลผู้บาดเจ็บจากบุหรี่ไฟฟ้า โดยจะทำการระบบรับแจ้งเหตุจากบุหรี่ไฟฟ้าจากศูนย์รับแจ้งเหตุห้องอุบัติเหตุฉุกเฉินทั่วประเทศ เพื่อให้มีการดูแลที่มีประสิทธิภาพและมีฐานข้อมูลเพื่อติดตามสถานการณ์การบาดเจ็บจากบุหรี่ไฟฟ้า

2. **โฆษณาที่แฝงมากับเปียร์ไร้อัลกอฮอล์** เข้ามาทำการตลาดในประเทศไทย ในช่วงประมาณ 6 ปีที่ผ่านมา โดยบริษัทในกลุ่มธุรกิจแอลกอฮอล์ แม้ที่ผ่านมาการรับรู้ของประชาชนจะยังไม่มาก แต่ด้วยการทำการตลาดอย่างจริงจังในปี 2562 คาดว่า จะส่งผลให้ธุรกิจมีการเติบโตต่อเนื่อง เนื่องจากการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดโดยอาศัยช่องโหว่ทางกฎหมายในการโฆษณา โดยใช้สัญลักษณ์ แพ็กเกจ ที่เหมือนหรือคล้ายกับเปียร์ที่มีแอลกอฮอล์ที่ผลิตโดยบริษัทในเครือเดียวกัน และเนื่องจากมีปริมาณแอลกอฮอล์ที่ต่ำกว่า 0.5 ดีกรี จึงไม่เข้าข่ายการเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตาม พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ทำให้ไม่ถูกกำหนดเวลาจำหน่ายและไม่มี การกำหนดอายุขั้นต่ำของผู้ซื้อ ซึ่งเป็นที่น่ากังวลว่าจะเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนเคยชินกับเปียร์ และนำไปสู่การเป็นนักดื่มหน้าใหม่ได้ง่ายขึ้น

การดำเนินงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ที่สำคัญ ได้แก่

1. การบังคับใช้ซองบุหรี่แบบเรียบ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 กันยายน 2562 และตั้งแต่วันที่ 9 ธันวาคม 2562 ห้ามผู้ใดขายบุหรี่ที่เป็นซองแบบเก่า หากฝ่าฝืนจะมีความผิดฐานขายผลิตภัณฑ์ยาสูบที่มีได้จัดให้มีหีบห่อตามที่กฎหมายกำหนด ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 40,000 บาท ตามมาตรา 38 ของพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560
2. การกำหนดสถานที่สาธารณะปลอดบุหรี่ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องกำหนดประเภทหรือชื่อของสถานที่สาธารณะ สถานที่ทำงาน และยานพาหนะ ให้ส่วนหนึ่ง ส่วนใดหรือทั้งหมดเป็นเขตปลอดบุหรี่ หรือเขตสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ พ.ศ. 2561 เพื่อคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2562 หากฝ่าฝืน มีโทษปรับตามกฎหมาย 5,000 บาท
3. การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังกับสถานประกอบการที่ฝ่าฝืน พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ทั้งการขายโดยวิธีการลดราคาเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขาย การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกเวลาที่กฎหมายกำหนด

การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลที่อายุต่ำกว่า 20 ปี และการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งพื้นที่ตรวจสอบและจับกุมสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิธี ลด แลก แจกแถม ตามมาตรการ “จัดโปร จับไซร์” เพื่อลดการเข้าถึงของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ หากพบการกระทำผิดกฎหมายสามารถร้องเรียนได้ที่โปรแกรม TAS โดยสามารถเข้าใช้งานผ่านเว็บไซต์ <http://tas.go.th> หรือ โทร. 0 2590 3342 และสอบถามข้อมูลได้ที่สายด่วน 1422

ประเด็นการติดตาม และเฝ้าระวังในระยะต่อไป ได้แก่

1. **ความรู้และทัศนคติของเยาวชนเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า** เยาวชนไทยยังมีความสับสนในข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษา มหาวิทยาลัยรัฐและเอกชนในกรุงเทพฯ ที่มีต่อบุหรี่ไฟฟ้า ของศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบฯ (ศจย.) พบว่า นักศึกษาเกือบร้อยละ 100 รู้จักบุหรี่ไฟฟ้า โดย 1 ใน 3 อยากลองสูบบุหรี่ไฟฟ้า และเกือบครึ่งมีทัศนคติที่ติดต่อบุหรี่ไฟฟ้าเมื่อเทียบกับบุหรี่ยี่ห้ออื่น คือ เป็นอันตรายน้อยกว่า ลดความเสี่ยงมะเร็งปอด ช่วยให้เลิกสูบบุหรี่ยี่ห้ออื่นได้ และเชื่อว่าไม่ทำให้ติดเพราะไม่มีนิโคติน ทั้งนี้ แม้จะมีชาวต่างชาติทั่วโลกกว่ามีคนเสียชีวิตจากบุหรี่ไฟฟ้าแล้วในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่นักศึกษาประมาณครึ่งหนึ่งเท่านั้นที่รู้ข่าวนี้อันตราย และจำนวน 1 ใน 6 ยังเชื่อว่าบุหรี่ไฟฟ้าไม่มีอันตรายเลย สะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนยังมีความสับสนเรื่องข้อมูลของบุหรี่ไฟฟ้าซึ่งเป็นสัญญาณอันตรายที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องเร่งแก้ไข และเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ไฟฟ้าในกลุ่มเด็กเยาวชนและประชาชนทั่วไป

2. **การเข้าถึงบุหรี่ของเด็กได้ง่าย** แม้กฎหมายจะห้ามมิให้ขายแก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ แต่เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ยังสามารถเข้าถึงบุหรี่ได้ง่าย จากผลวิจัยเรื่องการพัฒนามาตรการเฝ้าระวังและจำกัดการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบในเด็กและเยาวชนไทย ปี 2562⁴ ของศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบฯ (ศจย.) พบว่า เด็กไทย 1 ใน 5 สูบบุหรี่ อายุเฉลี่ย 14 ปี ขณะที่ผู้ประกอบการร้านค้าร้อยละ 85 ไม่ตรวจสอบอายุของลูกค้าก่อนขายบุหรี่ โดยประมาณ 2 ใน 3 เคยขายบุหรี่ให้บุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปี เกือบครึ่งแบ่งขายบุหรี่แบบแยกมวนให้กับลูกค้า และร้อยละ 40 โฆษณาวางโชว์บุหรี่ ณ จุดขาย ดังนั้น ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายกับร้านค้าที่กระทำผิดอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยบุหรี่และแอลกอฮอล์แก่เด็กเยาวชนอย่างต่อเนื่อง

⁴ สำรวจในพื้นที่ 12 จังหวัด ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3,982 คน และผู้ประกอบการร้านค้า (ร้านขายของชำและร้านสะดวกซื้อ) จำนวน 1,039 คน

5. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

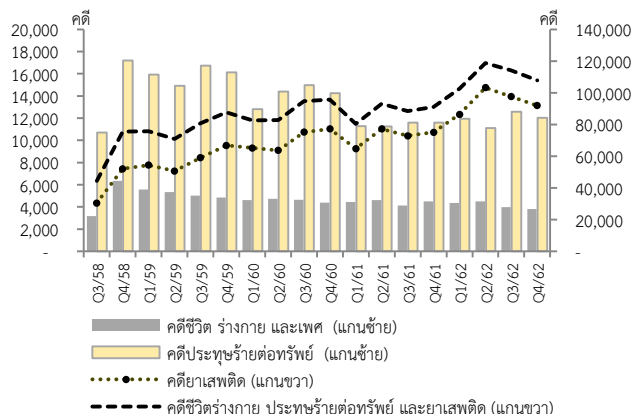
คดีอาญารวมยังคงเพิ่มขึ้นในขณะที่มีการปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มข้น อีกทั้งคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินเพิ่มขึ้น ภาครัฐจึงให้ความสำคัญต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในทุกมิติ รวมทั้งส่งเสริมระบบกระบวนการยุติธรรมทางเลือก

ไตรมาสสี่ปี 2562 คดีอาญารวมมีการรับแจ้ง 107,705 คดี เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2561 ร้อยละ 18.2 เป็นการรับแจ้งคดียาเสพติด 91,868 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.5 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินรับแจ้ง 12,040 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 4 ขณะที่คดีชีวิตร่างกายและเพศรับแจ้ง 3,797 คดี ลดลงร้อยละ 15.7

ภาพรวมปี 2562 คดีอาญารวมมีการรับแจ้ง 434,251 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 23 เป็นการรับแจ้งคดียาเสพติด 369,948 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 27.7 ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 85.2 ของคดีอาญารวม คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินรับแจ้ง 47,678 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.3 ขณะที่คดีชีวิตร่างกายและเพศรับแจ้ง 16,625 คดี ลดลงร้อยละ 6.1

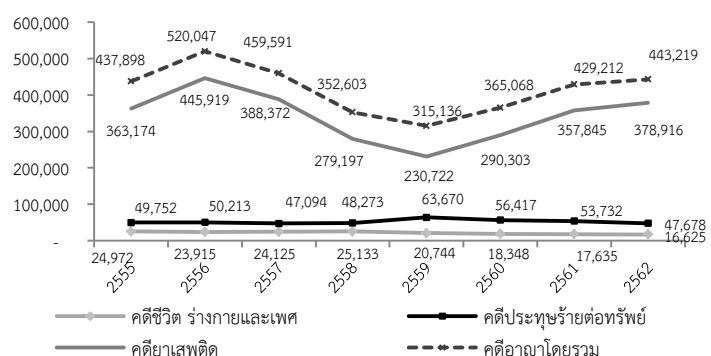
ภาพรวมในปี 2562
คดีอาญา และการ
ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน
ยังคงเพิ่มขึ้น ในขณะที่
ภาครัฐมุ่งปราบปราม แก้ไข
ปัญหาในทุกมิติ

แผนภาพ 13 จำนวนคดีอาญาประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ชีวิต ร่างกาย และเพศ และคดียาเสพติด รายไตรมาสปี 2558 - 2562

ที่มา: ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 16 มกราคม 2563)

แผนภาพ 14 จำนวนคดีอาญาโดยรวม คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ชีวิตร่างกายและเพศ และคดียาเสพติด รายปี 2558 - 2562

ที่มา: ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 16 มกราคม 2563)

ภาครัฐให้ความสำคัญต่อการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในทุกกรณี มุ่งเน้นจับกุมคดีอาญาในระดับพื้นที่ที่เป็นต้นเหตุ ยาเสพติด การพนัน การค้าประเวณี สถานบริการบุคคลตามหมายจับ ปี 2562 ได้ขับเคลื่อนงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่สำคัญ อาทิ

1. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเข้มข้น ดำเนินงานบูรณาการประสานสอดคล้องทุกหน่วยงานได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข ในแผนงานมาตรการต่างๆ อาทิ มาตรการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา มาตรการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดกลุ่มผู้ใช้แรงงานและผู้ประกอบการ มาตรการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อลดอุปสงค์ในประเทศพร้อมๆ กับการขจัดอุปทานจากนอกประเทศ ทั้งการสกัดกั้นสารตั้งต้นและการทำลายแหล่งผลิตขยายผลเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังคงมีการลักลอบลำเลียงนำเข้าประเทศโดยเฉพาะยาบ้า เฮโรอีน และไอซ์ ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในปี 2562 จับกุมผู้ต้องหา 172,476 ราย ลดลงจากปี 2561 ร้อยละ 37.3 โดยเป็นข้อหาเสพติดคิดเป็นร้อยละ 41.5 รองลงมาเป็นข้อหาครอบครองร้อยละ 29.3 ของผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมทั้งหมด ด้านการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด นำผู้เสพเข้ารับการบำบัดรักษา 215,913 คน เป็นช่วงอายุ 20-24 ปีมากที่สุด 51,397 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 23.8 ของจำนวนผู้เข้ารับการบำบัดทั้งหมด และมีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีเข้ารับการบำบัด 1,908 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.9

ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้านชุมชนและพัฒนาต่อยอดให้ปลอดจากยาเสพติด ลดผู้เสพรายเก่า ป้องกันการเกิดผู้เสพรายใหม่ ฝักระวังผู้เสพพัฒนาเป็นผู้ขาย สร้างพื้นที่ปลอดภัย สร้างเครือข่าย

ตาราง 9 จำนวนผู้รับการบำบัดรักษายาเสพติด จำแนกตามช่วงอายุ ปี 2561–2562

จำแนกตามช่วงอายุ	ปี		การเปลี่ยนแปลง	
	2561	2562	เพิ่ม/ลด	ร้อยละ
< 15 ปี	2,696	1,908	-788	-29.2
15 - 19 ปี	37,376	27,149	-10,227	-27.4
20 - 24 ปี	59,455	51,397	-8,058	-13.6
25 - 29 ปี	42,659	38,945	-3,714	-8.7
30 - 34 ปี	34,251	31,145	-3,106	-9.1
35 - 39 ปี	29,222	27,250	-1,972	-6.7
> 39 ปี	36,964	38,119	1,115	3.1
รวม	242,623	215,913	-26,710	-11.0

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ประมวลผลจากระบบ NCR ณ 14 มกราคม 2563)

ป้องกันยาเสพติดภายในชุมชน ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนทั้งภาคเอกชนภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอย่างยั่งยืน ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ร่วมแก้ปัญหาอย่างเป็น องค์กรรวมให้เกิดเป็นพลังทางสังคม มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลและการทำงานที่ ถูกต้องให้กับประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ โดยรูปแบบที่ดีในการแก้ปัญหายาเสพติด อาทิ “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” ซึ่งเป็นการสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วนร่วมต้านยาเสพติด ประมาณ 20,000 หมู่บ้าน หากขยายออกไปให้ครบทุกหมู่บ้านทั่วประเทศจะสามารถเป็น พลังทางสังคมในการต่อสู้กับภัยยาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ การเปิดปฏิบัติการ 1511 ป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ให้ความสำคัญกับการสืบสวนใน Social Media ใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการป้องกัน 15 จังหวัด 15 อำเภอ

ตาราง 10 สถิติจำนวนคดี ผู้ต้องหา ปริมาณของกลาง ปี 2561-2562

ของกลาง	ปี 2561			ปี 2562		
	จำนวนคดี	ผู้ต้องหา	ของกลาง	จำนวนคดี	ผู้ต้องหา	ของกลาง
เฮโรอีน	1,188	1,337	1,190 กก.	798	882	666 กก.
เฮ็คตาซี	268	331	220,789 เม็ด	159	181	254,523 เม็ด
คีตามีน	863	912	1,133 กก.	440	433	1,175 กก.
ไอซ์	25,634	28,267	18,887 กก.	16,447	18,101	17,065 กก.
ยาบ้า	170,255	178,865	542,240,289 เม็ด	103,050	107,667	379,547,113 เม็ด
โคคาอีน	83	98	54 กก.	48	52	41 กก.
กัญชาแห้ง	9,951	10,717	44,530 กก.	5,248	5,569	25,142 กก.
กัญชาสด	1,002	1,039	1,667 กก.	1,120	1,137	5,960 กก.
สารระเหย	691	693	24 กก.	358	357	14 กก.
น้ำกระท่อม	15,550	17,763	35,366 กก.	11,275	12,630	27,616 กก.
ฝิ่นดิบ	542	595	436 กก.	232	253	71 กก.
พืชกระท่อม	18,911	20,954	77,060 กก.	11,616	12,743	80,796 กก.

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ประมวลผลจากระบบ NCR ณ 14 มกราคม 2563)

2. การส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือก เมื่อมีข้อพิพาททางแพ่งหรือ ทางอาญา ก่อนที่คดีจะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลหรือก่อนมีคำพิพากษาจะมี กระบวนการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทเพื่อให้คู่กรณีตกลงระงับข้อพิพาท ร่วมกันหาแนวทาง ระงับข้อพิพาท แก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่พึงพอใจทั้งสองฝ่ายกันเอง ช่วยลดระยะเวลา และค่าใช้จ่ายอันจะเป็นประโยชน์ทั้งแก่คู่กรณีและต่อทางราชการ สำหรับการไกล่เกลี่ย และระงับข้อพิพาทในปีงบประมาณ 2562 มีคดีฟ้องร้องต่อศาลทั่วประเทศ 947,013 คดี เข้าสู่การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาล 435,316 คดี คิดเป็นร้อยละ 46 โดยในจำนวนนี้ไกล่เกลี่ยสำเร็จ 418,040 คดี คิดเป็นร้อยละ 96 และเข้าสู่การพิจารณา พิพากษาของศาล 511,697 คดี คิดเป็นร้อยละ 54 ในส่วนของโครงการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทชั้นบังคับคดี มีผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชั้นบังคับคดีทั่วประเทศ ในปีงบประมาณ 2562 จำนวน 33,473 เรื่อง ไกล่เกลี่ยเป็นผลสำเร็จ 30,466 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 91.02 ของเรื่อง que เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย

ทั้งนี้ มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. 2562 ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขการยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา การพิจารณา และระยะเวลาการสั่งคำร้อง และกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา เริ่มใช้ 19 พฤศจิกายน 2562 โดยกฎหมายดังกล่าวถือเป็นกฎหมายกลางที่ให้หน่วยงานของรัฐหรือศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภาคประชาชน ใช้เป็นเครื่องมือในการยุติระงับข้อพิพาททางแพ่ง รวมทั้งข้อพิพาททางอาญาบางประเภท โดยคำนึงถึงความยินยอมของคู่กรณีเป็นสำคัญ เพื่อให้ปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลให้น้อยลง ลดปัญหาความขัดแย้ง เกิดความสมานฉันท์ขึ้นในสังคม

3. การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมด้านความมั่นคงโดยเฉพาะปัญหาการค้ำมนุษย์ มีการบูรณาการทุกภาคส่วนในการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ จนมีพัฒนาการสำคัญอย่างต่อเนื่องในการดำเนินงานป้องกันการค้ำมนุษย์ ทั้งการกำหนดให้การแก้ปัญหาค้ำมนุษย์เป็นวาระแห่งชาติ การบังคับใช้กฎหมายและการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด พัฒนารอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการเชิงรุกและใช้มาตรการทางกฎหมายที่เข้มข้นรุนแรงต่อเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ำมนุษย์ คุ่มครองดูแลผู้เสียหาย เพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานของทุกส่วนราชการที่รับผิดชอบ ส่งผลให้การรายงานสถานการณ์การค้ำมนุษย์ประจำปี 2562 กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาจัดอันดับให้ประเทศไทยในระดับ Tier 2 ติดต่อกัน 2 ปีนับตั้งแต่ปี 2561 พร้อมข้อเสนอแนะด้านการป้องกันการค้ำมนุษย์ที่ไทยใช้เป็นกรอบในการจัดทำรายงานของประเทศไทย

ประเทศไทยได้นำข้อเสนอแนะที่สำคัญใช้ในการบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน อาทิ ด้านการดำเนินคดีและบังคับใช้กฎหมาย จัดให้มีมาตรการสืบสวนจับกุม ดำเนินคดีอย่างจริงจังกับขบวนการลักลอบขนแรงงานต่างด้าวไปแสวงหาประโยชน์ในประเทศที่สาม ส่งผลให้มีการดำเนินคดีการกระทำความผิดฐานการค้ำมนุษย์ในรูปแบบการแสวงหาประโยชน์จากการบังคับใช้แรงงานเป็นทาสและการขูดรีดเพิ่มขึ้นจาก 32 คดีในปี 2561 เป็น 89 คดีในปี 2562 หรือการนำรูปแบบการทำงานแบบ Inter-Agency Taskforce มาปรับใช้อย่างจริงจัง การสืบสวน สอบสวน การใช้มาตรการลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ำมนุษย์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรการทางการบริหารในการป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับการค้ำมนุษย์ พ.ศ. 2558 ส่งผลให้มีเจ้าหน้าที่กระทำความผิดลดลงอย่างชัดเจน ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ นำแนวคิดการนำผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง (Victim Centric Approach) มาปรับใช้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ด้านการป้องกันการสกัดกั้นคนต่างชาติที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในพื้นที่ตลอดแนวชายแดนและอาณาเขตทางทะเล การแนะนำให้ความรู้คนต่างด้าวที่เป็นกลุ่มเสี่ยงให้เข้าเมืองโดยถูกกฎหมาย

6. ความปลอดภัยในการสัญจรทางถนน

การเกิดอุบัติเหตุและจำนวนผู้เสียชีวิตลดลงในช่วงไตรมาสสี่ของปี 2562 และช่วงเทศกาลปีใหม่ 2563 ทั้งนี้ การลดการเกิดอุบัติเหตุที่มีการเสียชีวิตจำนวนมากต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องตลอดทั้งปี

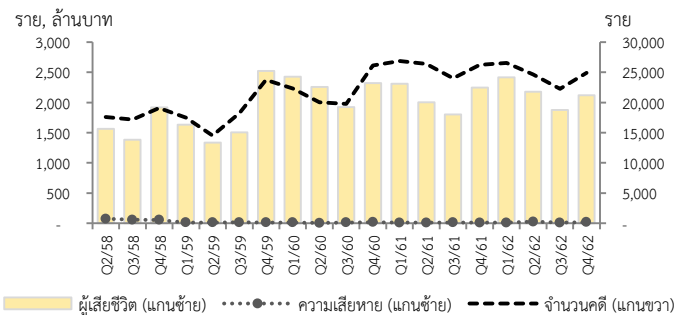
ไตรมาสสี่ปี 2562 มีการรับแจ้งการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกจำนวน 24,888 ราย ลดลงร้อยละ 5.2 จากไตรมาสเดียวกันปีก่อน มีผู้เสียชีวิต 2,117 ราย ลดลงร้อยละ 5.9 ขณะที่มูลค่าทรัพย์สินเสียหายเพิ่มขึ้นร้อยละ 64 สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุสูงสุดคือ ขับรถเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

“

ภาพรวมปี 2562 การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกลดลง แต่จำนวนผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.7 จึงต้องเร่งดำเนินการลดปัจจัยเสี่ยงอุบัติเหตุทางถนนในทุกมิติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

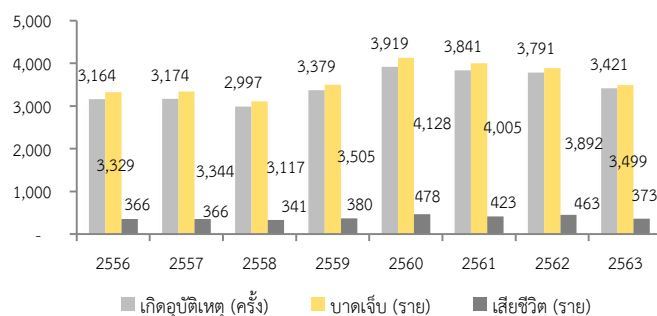
”

แผนภาพ 15 สถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบก คาย และมูลค่าทรัพย์สินเสียหาย รายไตรมาส ปี 2558 – 2562

ที่มา: ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 17 มกราคม 2563)

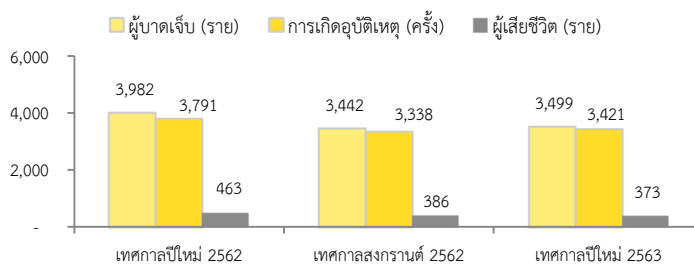
แผนภาพ 16 สถิติการเกิดอุบัติเหตุ จำนวนผู้เสียชีวิต/ผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรทางถนนในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2556 - 2563

ที่มา: ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล 2563 กระทรวงมหาดไทย

การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2563 ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง สามารถควบคุมการเสียชีวิตให้ต่ำกว่า 400 ราย โดยรัฐบาลได้ระดมสรรพกำลังดำเนินการตามแผนบูรณาการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลปีใหม่ พ.ศ. 2563 “ขับรณมีน้ำใจ รักษาวันยจรรจร” มุ่งเน้นการบูรณาการท้องถิ่นดูแลในพื้นที่เป็นหลัก เพิ่มความควบคุมเข้มข้นโดยเน้นการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดจริงจังต่อเนื่อง ไม่เลือกปฏิบัติ มีบทลงโทษที่หนัก จัดเตรียมความพร้อมด้านการตอบสนองหลังการเกิดอุบัติเหตุ ส่งผลให้การเกิดอุบัติเหตุ 3,421 ครั้ง มีผู้บาดเจ็บ 3,499 คน และมีผู้เสียชีวิต 373 ราย (เฉลี่ยชั่วโมงละ 2.2 คน) ลดลงจากช่วงเดียวกันของเทศกาลปี 2562 ร้อยละ 9.8 10.1 และ 19.4 ตามลำดับ สาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุสูงสุดจากพฤติกรรมการขับซี้ ดื่มแล้วขับร้อยละ 32.7 รองลงมาขับรถเร็วร้อยละ 29 และยานพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุดได้แก่ รถจักรยานยนต์ร้อยละ 80 เกิดอุบัติเหตุบนเส้นทางตรงร้อยละ 61.3 ทั้งนี้ การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลสามารถควบคุมการเกิดอุบัติเหตุและผู้เสียชีวิตได้ ดังจะเห็นได้จากผู้เสียชีวิตสูงสุดเฉลี่ยวันละ 68 คนในปี 2560 ได้ลดลงเหลือเฉลี่ยวันละ 53 คนในปี 2563 จึงได้มีการถอดบทเรียน วิเคราะห์หาสาเหตุหลัก และปัจจัยเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในภาพรวม เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนความปลอดภัยอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการลดปัจจัยเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุในทุกมิติทั้งรูปแบบการเดินทางของประชาชนที่ต้องสัญจรบนท้องถนนเป็นจำนวนมาก

แผนภาพ 17 สถิติอุบัติเหตุจราจรในช่วงเทศกาลของไทยปี 2562 - 2563

ที่มา: ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล ปี 2562 - 2563 กระทรวงมหาดไทย

ขณะที่การตายและบาดเจ็บจากการด้วยอุบัติเหตุทางถนนในแต่ละปีมีจำนวนมากขึ้น โดยรายงานจาก 3 แหล่งข้อมูล ได้แก่ (1) ข้อมูลจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปี 2562 การรับแจ้งการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกมีจำนวน 98,306 ราย ลดลงร้อยละ 5 มีผู้เสียชีวิต 8,588 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.7 มีผู้บาดเจ็บรวม 60,848 ราย ลดลงร้อยละ 0.6 (2) ข้อมูลจากระบบบูรณาการข้อมูลการตายจากอุบัติเหตุทางถนนของสำนักโรคไม่ติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข มีผู้เสียชีวิตในปี 2557-2561 เฉลี่ยปีละ 20,807 คน หรือเฉลี่ยวันละ 57 คน และในปี 2562 (มกราคม-ตุลาคม) มีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน 16,110 ราย (ทุกๆ วันจะมี 53 ครอบครัวที่ต้องสูญเสียสมาชิก) ช่วงอายุ 20-24 ปี

เสียชีวิตสูงสุด (ข้อมูล ณ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2563) ขณะที่ข้อมูลสมาคมแพทย์อุบัติเหตุแห่งประเทศไทยให้ข้อมูลในปี 2561 ว่า แต่ละปีจะมีผู้พิการรายใหม่จากการประสบอุบัติเหตุประมาณ 5,000 ราย หรือทุกๆ วันจะมี 15 ครอบครัวที่ต้องรับภาระเลี้ยงดูผู้พิการ และ (3) ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (ThaiRSC) ข้อมูลการใช้สิทธิ พ.ร.บ. ปี 2562 มีผู้เสียชีวิต 10,604 ราย บาดเจ็บ 418,950 ราย ผู้ทุพพลภาพ 1,705 ราย ทั้งนี้ มีสาเหตุจากการบังคับใช้กฎหมายยังไม่จริงจัง มีการกระทำผิดกฎจราจรทั้งการขับเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด การดื่มแล้วขับอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุที่รุนแรงมีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก ทำให้ภาครัฐเกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจสูงถึงหลายแสนล้านบาทต่อปี สูญเสียทรัพยากรบุคคลวัยหนุ่มสาวที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนตลอดทั้งปีจึงยังต้องเร่งดำเนินการลดปัจจัยเสี่ยงอุบัติเหตุทางถนนในทุกมิติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตั้งเป้าหมายลดพฤติกรรมเสี่ยงลดการตาย เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกัน ได้แก่ (1) ลดปัจจัยเสี่ยงด้านคน บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มงวดจริงจังต่อเนื่อง รมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกความปลอดภัยทางถนน (2) ลดปัจจัยเสี่ยงด้านถนนและสภาพแวดล้อม “1 ท้องถิ่น 1 ถนนปลอดภัย” สำรวจลักษณะกายภาพของถนน จุดเสี่ยง จุดอันตราย ปรับปรุงซ่อมแซม ตรวจสอบสิ่งอันตรายข้างทาง แก้ไขปัญหาบริเวณจุดตัดทางรถไฟ ติดตั้งเครื่องหมายและป้ายเตือน (3) ลดปัจจัยเสี่ยงด้านยานพาหนะ กำกับ ควบคุม เข้มงวด กวดขัน ดูแลรถโดยสารสาธารณะ รณยนต์ผู้ส่วนบุคคลหรือรถเช่า ให้มีมาตรฐานความปลอดภัยตามกฎหมาย (4) การช่วยเหลือหลังเกิดอุบัติเหตุ เตรียมความพร้อมของโรงพยาบาล แพทย์พยาบาล หน่วยบริการการแพทย์ หน่วยกู้ชีพ กู้ภัย (5) ดูแลความปลอดภัยทางน้ำ จัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกและความปลอดภัยทางน้ำ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค (6) ดูแลความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว ตั้งแต่สถานีนขนส่ง สถานีรถไฟ สนามบิน และเส้นทางที่เข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ ให้ความสำคัญในการสร้างความปลอดภัยทางถนนจากทุกภาคส่วนแบบองค์รวม ใช้กลไกระดับพื้นที่ในลักษณะยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง (Area Approach) เสริม “จุดจัดการพื้นที่”

7. การคุ้มครองผู้บริโภค

การร้องเรียนผ่าน สคบ. และ กสทช. ในไตรมาสสี่ลดลงจากไตรมาสที่แล้ว ตลอดทั้งปี 2562 มีประเด็นการร้องเรียนจำนวนมากในเรื่องด้านโฆษณาเกินจริง นอกจากนี้ รัฐได้เข้ามาดูแลผู้บริโภคในประเด็นค่าบริการในโรงพยาบาลเอกชน โดยมีการกำหนดเพดานกำไรของยาแต่ละกลุ่ม จัดตั้งศูนย์ร้องเรียนโรงพยาบาลเอกชน จัดทำเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน และคิวอาร์โค้ด ค้นหาและเปรียบเทียบราคายาในโรงพยาบาลเอกชน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการของผู้บริโภค

“

ไตรมาสสี่ ยังมีการร้องเรียนด้านโฆษณาสูง ขณะที่ภาพรวมปี 2562 มีการร้องเรียนผ่าน สคบ. เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 109.18

”

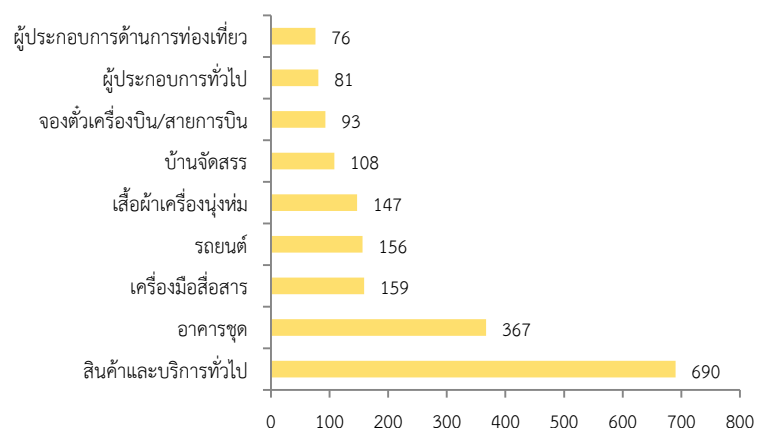
การรับร้องเรียนสินค้าและบริการในไตรมาสสี่ ปี 2562 ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) มีจำนวน 3,005 ราย โดยมีการร้องเรียนด้านโฆษณามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสัญญา ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง และด้านฉลาก ตามลำดับ ทั้งนี้ สินค้าและบริการที่ได้รับการร้องเรียนมากที่สุดคือ สินค้าและบริการทั่วไป 690 ราย รองลงมาเป็น อาคารชุด 367 ราย เครื่องมือสื่อสาร 159 ราย รถยนต์ 156 ราย เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม 147 ราย เป็นต้น ขณะที่การร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคม พบว่า สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้รับการร้องเรียนทั้งสิ้น 335 เรื่อง โดยเป็นการ

ตาราง 11 การรับเรื่องร้องเรียนจำแนกตามประเด็น

เรื่องร้องเรียน	2561		2562				
	Q4	รวม	Q1	Q2	Q3	Q4	รวม
ด้านโฆษณา	439	1,439	726	3,432	1,705	1,328	7,191
ด้านสัญญา	664	3,191	1,170	1,050	1,018	779	4,017
ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง	286	940	377	651	721	503	2,252
ด้านฉลาก	434	1,871	459	706	545	395	2,105
รวม	1,823	7,441	2,732	5,839	3,989	3,005	15,565

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

แผนภาพ 18 สินค้าและบริการที่มีการร้องเรียนสูงสุดในไตรมาสสี่ ปี 2562

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

ร้องเรียนเรื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่มากที่สุด ส่วนประเด็นร้องเรียนนั้นส่วนใหญ่เป็นเรื่องมาตรฐานและคุณภาพการให้บริการ 396 ราย การคิดค่าบริการผิดพลาด 227 ราย บริการเสริม 226 ราย และการยกเลิกบริการ 119 ราย เป็นต้น

ตาราง 12 การแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ให้ผู้บริโภค

การดำเนินการ	2561		2562				
	Q4	รวม	Q1	Q2	Q3	Q4	รวม
เจรจาไกล่เกลี่ยได้ข้อยุติ	293	1,058	404	423	427	354	1,608
ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	282	1,587	281	197	278	289	1,045
เสนอคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค	10	73	5	5	13	31	54
ส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคดำเนินคดี	175	404	58	106	80	82	326
ศาลพิพากษาให้ชำระค่าเสียหาย	20	159	50	9	13	82	154
ดำเนินการบังคับตามคำพิพากษา	32	108	49	5	64	0	118
ดำเนินการตามพรบ. ล้มละลาย	0	24	3	0	0	0	3
อื่นๆ (ยุติเรื่อง, ถอนเรื่อง, สิ้นสุดคดี)	24	260	8	13	13	11	45
รวม	836	3,673	858	758	888	849	3,353

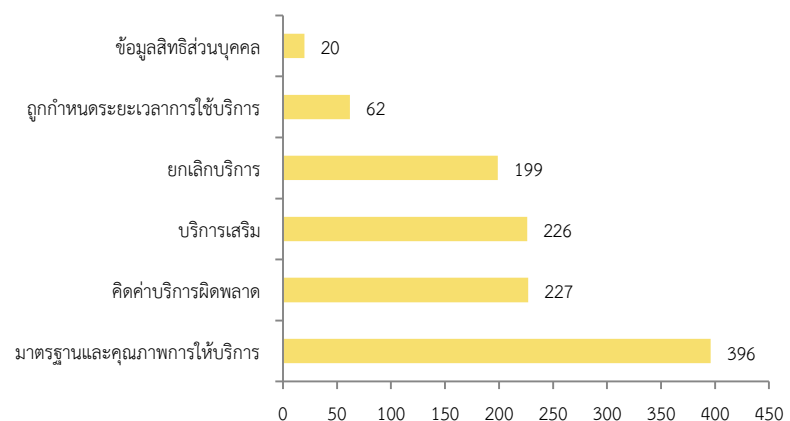
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

ตาราง 13 การรับเรื่องร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคม

ประเภทบริการ	2561		2562				
	Q4	รวม	Q1	Q2	Q3	Q4	รวม
โทรศัพท์เคลื่อนที่	406	2,065	371	325	359	240	1,295
อินเทอร์เน็ต	72	321	71	58	79	86	294
สถานีวิทยุคมนาคม	54	180	28	0	59	0	28
โทรศัพท์พื้นฐาน	27	126	14	7	11	9	41
รวม	559	2,692	484	390	449	335	1,658

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

แผนภาพ 19 ประเด็นร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคม

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

สำหรับภาพรวมในปี 2562 พบว่า การร้องเรียนผ่าน สคบ. เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาถึงร้อยละ 109.18 เนื่องจากมีประเด็นการร้องเรียน อาทิ อาคารชุด บ้านจัดสรร เกมโชว์ แจกเงินรางวัล ร้านอาหารบุฟเฟต์ บริการอินเทอร์เน็ต ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นอย่างมาก ขณะที่การรับเรื่องร้องเรียนของ กสทช. ลดลงร้อยละ 38.4 โดยเฉพาะในประเด็นการร้องเรียนโทรศัพท์เคลื่อนที่

การดูแลผู้บริโภคในประเด็นค่าบริการในโรงพยาบาลเอกชน

โรงพยาบาลเอกชนถือเป็นอีกหนึ่งทางเลือกให้ผู้บริโภคเข้ารับบริการที่มีความสะดวกสบาย และรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม มีการร้องเรียนเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเข้ารับบริการในโรงพยาบาลเอกชนที่มักจะมีอัตราที่สูงมาก โดยเฉพาะประเด็นการคิดค่าบริการทางการแพทย์และราคายาที่แพงเกินความเหมาะสม และประเด็นการตรวจรักษาที่ไม่จำเป็น ทำให้มีการร้องเรียนต่อกรมการค้าภายในมาโดยตลอด

ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงบริการโรงพยาบาลเอกชนได้ ด้วยราคาค่าบริการทางการแพทย์และราคายามีความโปร่งใส เป็นธรรม ขณะเดียวกันโรงพยาบาลก็สามารถดำเนินธุรกิจได้ กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ จึงได้ร่วมมือกับคณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศึกษาโครงสร้างต้นทุนยา เวชภัณฑ์ บริการพยาบาล บริการทางการแพทย์ของโรงพยาบาลเอกชน และได้เปิดเผยผลการศึกษาเบื้องต้นในปี 2562 ซึ่งเป็นการศึกษาในรายการยา 6 ชนิดที่มีการใช้อย่างแพร่หลาย ได้แก่ ยาแก้ปวดลดไข้ (Tylenol) ยาลดความดัน (Anapril) ยาลดไขมัน (Bestatin) ยารักษาอาการลมชัก (Depakine) ยาฆ่าเชื้อ (Ciprobay) และยามะเร็ง (Herceptin) ผลการศึกษาพบว่า ยาลดไขมันที่มีการบวกเพิ่มกำไรสูงที่สุด มีกำไรถึง 11,965.21% โดยการกำหนดราคายาของโรงพยาบาลเอกชนมีความสัมพันธ์กับกลุ่มธุรกิจ ประเภทธุรกิจ และแหล่งที่ตั้ง ขณะที่ไม่สัมพันธ์กับต้นทุนการซื้อยา และการดำเนินการตามมาตรฐาน JCI⁵ (Joint Commission International) โดยโรงพยาบาลที่มีราคาขายสูงสุดและต่ำสุด 10 อันดับแรกต่างไม่ได้มาตรฐาน JCI ซึ่งหาก JCI มีผลต่อการกำหนดราคา โรงพยาบาลที่กำหนดราคาขายสูงควรจะต้องแสดงผลว่าเป็นโรงพยาบาลที่ได้มาตรฐาน JCI

จากผลการศึกษาฯ กรมการค้าภายในได้จัดทำระบบค้นหาและเปรียบเทียบราคายาในโรงพยาบาลเอกชน 351 แห่ง ผ่านเว็บไซต์กรมการค้าภายใน (www.dit.go.th) QR Code และแอปพลิเคชัน “ตรวจสอบราคายา” เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกโรงพยาบาลเพื่อเข้ารับการรักษา และยังได้ดำเนินการมอบเกียรติบัตรให้แก่โรงพยาบาล

⁵ มาตรฐาน JCI (Joint Commission International) เป็นมาตรฐานที่ครอบคลุมทั้งการบริหารจัดการองค์กร ทิศทางและภาวะผู้นำ ระบบโครงสร้างความปลอดภัยทางกายภาพ ระบบการรองรับภาวะฉุกเฉิน ระบบการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ ระบบการสื่อสารและสารสนเทศ ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล ระบบคุณภาพและความปลอดภัยผู้ป่วย รวมไปถึงการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการดูแลรักษา

ตาราง 14 ผลการบวกเพิ่มจากต้นทุนและอัตรากำไรส่วนเกินของรายการยา

ตัวอย่างยา	ช่วงราคาขาย (บาท)	Mark up (%)	CM Ratio (%)
ยาแก้ปวดลดไข้ (Tylenol)	1-22	26.58-4,483.34	21.00-97.82
ยาลดความดัน (Anapril)	2-56	150-9,100	60.00-98.91
ยาลดไขมัน (Bestatin)	2-61	185.71-11,965.21	65.00-99.17
ยารักษาอาการลมชัก (Depakine)	300-1,354	26.12-470.01	20.71-82.46
ยาฆ่าเชื้อ (Ciprobay)	1,723-3,654.88	64.42-255.81	39.18-71.90
ยามะเร็ง (Herceptin)	86,500-234,767	9.98-188.80	9.07-63.37

ที่มา: กรมการค้าภายใน

คุณธรรม เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงโรงพยาบาลที่คิดราคายาและค่าบริการอย่างเป็นธรรม โดยสามารถตรวจสอบรายชื่อโรงพยาบาลคุณธรรมได้ที่เว็บไซต์กรมการค้าภายใน

นอกจากนี้ กรมการค้าภายในได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแบ่งกลุ่มยาออกเป็น 12 กลุ่ม ตามราคาต้นทุน (บาท/เม็ด) ได้แก่ กลุ่มที่ 1 0-0.20 บาท กลุ่มที่ 2 ราคา 0.20-0.50 บาท กลุ่มที่ 3 ราคา 0.50-1 บาท กลุ่มที่ 4 ราคา 1-5 บาท กลุ่มที่ 5 ราคา 5-10 บาท กลุ่มที่ 6 ราคา 10-50 บาท กลุ่มที่ 7 ราคา 50-100 บาท กลุ่มที่ 8 ราคา 100-500 บาท กลุ่มที่ 9 ราคา 500-1,000 บาท กลุ่มที่ 10 ราคา 1,000-5,000 บาท กลุ่มที่ 11 ราคา 5,000-10,000 บาท และ กลุ่มที่ 12 ราคา 10,000 บาทขึ้นไป และศึกษาเพดานกำไรที่เหมาะสมของยาแต่ละกลุ่ม เพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดราคาของโรงพยาบาลเอกชนว่า ยาในแต่ละกลุ่มมีกำไรได้ไม่เกินกี่เปอร์เซ็นต์ของราคาต้นทุน เพื่อป้องกันไม่ให้โรงพยาบาลเอกชนตั้งราคาขายสูงเกินไป

ปัจจุบันกรมการค้าภายในอยู่ในขั้นตอนการเตรียมการประกาศค่าบริการทางการแพทย์เบื้องต้น 300 รายการ ขึ้นเว็บไซต์ของกรมการค้าภายใน ซึ่งจะดำเนินการเสร็จภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2563 อีกทั้งยังอยู่ในระหว่างการพัฒนาแนวทางส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้แก่โรงพยาบาลคุณธรรม เพื่อให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการมากขึ้น

ทั้งนี้ ผู้บริโภคสามารถค้นหาและเปรียบเทียบราคายาในโรงพยาบาลเอกชน 351 แห่งผ่านเว็บไซต์กรมการค้าภายใน (www.dit.go.th) QR Code และแอปพลิเคชัน “ตรวจสอบราคายา” เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกโรงพยาบาลเพื่อเข้ารับการรักษา และสามารถร้องเรียนโรงพยาบาลเอกชนได้ที่สายด่วนกรมการค้าภายใน 1569 และศูนย์รับเรื่องร้องเรียน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ผ่านทางอีเมล: crmhss.moph@gmail.com หรือ โทร 02-193-7000

สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

การป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่จากต่างประเทศ

การแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่อย่างรวดเร็วและเป็นวงกว้าง ทำให้แต่ละประเทศต้องเตรียมความพร้อมด้านสาธารณสุขตลอดเวลา เพื่อคัดกรองและป้องกันการแพร่ระบาดอย่างใกล้ชิด ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการป้องกันตนเอง โดยการปฏิบัติตามคำแนะนำของกระทรวงสาธารณสุข และการดูแลสุขภาพให้แข็งแรงมีภูมิคุ้มกันโรค

“

ประเทศไทยตื่นตัวและมี
มาตรการรับมือโรคอุบัติใหม่ใน
ระดับมาตรฐาน

”

การเชื่อมโยงระหว่างประเทศที่มากขึ้นจากการขนส่งสินค้าและการเดินทางระหว่างประเทศ ทำให้เมื่อเกิดการระบาดของโรคในประเทศหนึ่งสามารถแพร่กระจายไปยังประเทศอื่นได้อย่างรวดเร็วและเป็นวงกว้าง หากไม่มีการป้องกันและการเตรียมพร้อมด้านสาธารณสุขที่เพียงพอ ทั้งนี้ ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยได้ประสบปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่จากต่างประเทศมาเป็นระยะๆ อาทิ โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (ซาร์ส) โรคไข้หวัดนก โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 และโรคเมอร์ส โดยล่าสุดในช่วงปลายปี 2562 พบผู้ติดเชื้อโควิด-19 (COVID-19: Corona Virus Disease 2019) ที่เริ่มแพร่ระบาดตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม 2562 และจนถึงปัจจุบัน (วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2563) มีผู้ป่วยจาก 35 ประเทศ และ 2 เขตบริหารพิเศษ จำนวนทั้งสิ้น 80,289 ราย เสียชีวิต 2,704 ราย โดยประมาณร้อยละ 97 เป็นผู้ป่วยจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ขณะที่ในประเทศไทยพบผู้ป่วย 37 ราย รักษาหาย 22 ราย แต่ยังไม่พบผู้เสียชีวิต ซึ่งสาเหตุที่ผู้ป่วยในประเทศไทยติดเชื้อไวรัส คือ การเดินทางไปในกลุ่มพื้นที่เสี่ยง

สำหรับอาการของผู้ติดเชื้อโควิด-19 (COVID-19) ประกอบด้วย การมีไข้ ไอ ปวดศีรษะ ปวดกล้ามเนื้อ อ่อนเพลีย และหายใจเหนื่อยหอบ บางรายอาจไถวายนจนถึงขั้นเสียชีวิต ขณะที่ในปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการคัดค้นยาเพื่อรักษาและคาดว่าจะต้องใช้เวลาระยะหนึ่ง ทำให้แต่ละประเทศจำเป็นต้องมีระบบคัดกรองผู้ป่วย โดยในกรณีของประเทศไทย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ที่ได้รับการจัดอันดับในด้านการเฝ้าระวังและการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคอยู่ในลำดับที่ 6 จาก 195 ประเทศ ได้กำหนดมาตรการเพื่อรับมือกับโรคปอดอักเสบจากเชื้อโควิด-19 โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 : มาตรการรองรับเมื่อพบผู้ป่วยจากประเทศอื่นแต่ไม่พบในไทย โดย

(1) คัดกรองผู้ป่วยที่สนามบิน โรงพยาบาล และในชุมชน (2) จัดระบบการดูแล/ตรวจวินิจฉัยผู้ป่วย (3) จัดระบบติดตามผู้สัมผัสและเฝ้าสังเกตอาการ (4) จัดระบบการประสานงาน

ตาราง 15 โรคติดต่อที่แพร่ระบาดที่สำคัญ ตั้งแต่อดีต - ปัจจุบัน

รายละเอียด	โรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง หรือโรคซาร์ส (SARS)	โรคไข้หวัดนก (Avian Influenza H5N1)	โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009	โรคระบบทางเดินหายใจตะวันออกกลาง หรือ โรคเมอร์ส (MERS)	โรคปอดอักเสบจากเชื้อไวรัสโคโรนา-19
การแพร่ระบาดครั้งแรก	ปี 2545-2546 (ปัจจุบันไม่พบการระบาดแล้ว)	ปี 2547 (ปัจจุบันยังพบการระบาดอยู่)	ปี 2552-2553 (ปัจจุบันกลายเป็นไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาล)	ปี 2555-ปัจจุบัน (ยังพบผู้ติดเชื้อได้อยู่)	ปี 2562 (30 ธันวาคม 2562)
จำนวนผู้ติดเชื้อ	8,098 ราย	859 ราย	622,482 ราย	2,494 ราย	80,289 ราย (ณ วันที่ 25 ก.พ. 63)
จำนวนผู้เสียชีวิต	774 ราย	453 ราย	14,142 ราย	858 ราย	2,704 ราย (ณ วันที่ 25 ก.พ. 63)
อัตราการเสียชีวิต	10%	60%	0.1%	30%	3%
อาการของโรค	มีไข้สูง ติดเชื้อที่ปอดและทางเดินหายใจ	มีไข้สูง ปวดกล้ามเนื้อ ปวดศีรษะ และมักมีอาการหายใจติดขัด	มีไข้ ปวดศีรษะ ปวดกล้ามเนื้อ ไอ จาม เจ็บคอ คลื่นไส้ อาเจียน และบางรายอาจมีอาการท้องร่วง	มีไข้สูง ติดเชื้อที่ปอดและทางเดินหายใจ ปวดกล้ามเนื้อ อาเจียน ท้องเสีย	มีไข้ ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก หายใจเหนื่อยหอบ
พื้นที่แพร่ระบาด	ประเทศจีน ฮองกง ไต้หวัน และในอีกหลายประเทศ	ประเทศเวียดนาม จีน ฮองกง	ประเทศเม็กซิโก	แถบประเทศตะวันออกกลาง (ซาอุดีอาระเบีย)	ประเทศจีน และในต่างประเทศ
สัตว์พาหะนำโรค	ค้างคาว-สุชมนต-สุคน	ติดต่อจากสัตว์ (นก น้ำป่า) สุคน	สุกร-สุคน	อูฐ-สุคน	ค้างคาว-สุคน

ที่มา: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

เชื่อมโยงและวิเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ (5) จัดกลไกสื่อสารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ

ระยะที่ 2 : มาตรการรองรับการระบาดในวงจำกัดในประเทศไทย (1) ดูแลรักษาผู้ป่วยโดยเตรียมพื้นที่รองรับผู้ป่วยในสถานพยาบาล (ห้องแยกโรค หอผู้ป่วยแยก) จัดหาเวชภัณฑ์ยาต้านไวรัส (2) ป้องกันการแพร่เชื้อโดยจัดระบบป้องกันในสถานพยาบาล/จัดระบบการจัดการศพ (3) ควบคุมการระบาดในชุมชน อาทิ ปิดสถานที่เกิดการระบาด งดการจัดกิจกรรมชุมนุมในพื้นที่เสี่ยง คัดกรองกลุ่มเสี่ยงสูง/ดูแลอย่างเหมาะสม ขดเชยการป่วยให้ผู้ป่วยที่ต้องถูกแยกโรคไม่ถือเป็นการลา และ (4) สื่อสารความเสี่ยงโดยติดตามสถานการณ์ทั้งใน/นอกประเทศ และประเมินความเสี่ยง จัดทำสื่อที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ให้คำแนะนำสำหรับประชาชน/กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

นอกจากนี้ ล่าสุด ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2563 กรมควบคุมโรคได้ประกาศให้โรคโควิด-19 เป็นโรคติดต่ออันตราย ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการป้องกันและควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อาทิ มีอำนาจสั่งให้ผู้ป่วยหรือผู้ต้องสงสัยให้เข้ารับการรักษาได้จนกว่าจะพ้นระยะติดต่อโรค และสามารถนำเข้ายาจากต่างประเทศ แม้ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียน/อนุญาตจาก อย. ได้ โดยการประกาศดังกล่าวจะช่วยควบคุมการติดต่อให้อยู่ในระยะที่สองให้นานที่สุด (ระยะที่สองคือระยะที่ระบาดในประเทศในวงจำกัด)

อย่างไรก็ตาม มาตรการข้างต้นเป็นมาตรการที่ตั้งขึ้นเพื่อรับมือกับการระบาดของเชื้อไวรัส ซึ่งนอกจากมาตรการของรัฐแล้ว ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการป้องกันตนเอง โดยดูแลสุขภาพให้แข็งแรง เพื่อสร้างระบบภูมิคุ้มกันโรค รวมทั้งปฏิบัติตามคำแนะนำของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ดังนี้ (1) หลีกเลี่ยงการเดินทางไปพื้นที่ที่มีการระบาดของโรค (2) หลีกเลี่ยงสถานที่แออัด (3) ไม่คลุกคลีกับผู้ป่วย (4) สวมหน้ากากอนามัย (5) ไม่สัมผัสหรืออยู่ใกล้ชิดกับสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์ที่ป่วยหรือตาย (6) หมั่นล้างมือด้วยน้ำและสบู่หรือล้างด้วยแอลกอฮอล์ล้างมือ (7) ไม่ใช้ของใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น เช่น ผ้าเช็ดหน้า แก้วน้ำ ผ้าเช็ดตัว (8) รักษาร่างกายให้อบอุ่น (9) นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ (10) หากมีข้อสงสัย สอบถามสายด่วนกรมควบคุมโรค 1422 นอกจากนี้ ควรรับประทานอาหารที่สะอาด ปรุงสุกใหม่ ถูกสุขลักษณะ มีประโยชน์ต่อร่างกาย หลีกเลี่ยงอาหารดิบ หรือสุกๆ ดิบๆ ดื่มน้ำที่สะอาดเพียงพอต่อร่างกาย ออกกำลังกายเป็นประจำตามความเหมาะสมของร่างกาย และติดตามสถานการณ์และเสียงพุดติกรรมเสี่ยงต่อการติดโรคต่างๆ จากหน่วยงานภาครัฐ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

○ โรคติดต่อทางเดินหายใจ
ส่งผลให้เกิดโรคปอดอักเสบ

ระบาดครั้งแรก
ตลาด South China Seafood
เมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน
จากนั้นแพร่ระบาดไปหลายๆ พื้นที่
ในประเทศจีนและประเทศอื่นๆ

การแจ้งเตือนในไทย
ระดับ 3 หลีกเลี่ยงการเดินทางที่ไม่จำเป็น

อาการสำคัญ
มีไข้ ไอ หายใจเหนื่อยหอบ

คำแนะนำจากกรมควบคุมโรค

- หลีกเลี่ยงการเดินทางไปพื้นที่ที่มีการระบาดของโรค - หลีกเลี่ยงสถานที่แออัด - ไม่คลุกคลีกับผู้ป่วย - สวมใส่หน้ากากอนามัย - ไม่สัมผัสหรืออยู่ใกล้ชิดกับสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์ที่ป่วยหรือตาย	- หมั่นล้างมือด้วยน้ำและสบู่หรือล้างด้วยแอลกอฮอล์ล้างมือ - ไม่ใช้ของใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น (เช่น ผ้าเช็ดหน้า แก้วน้ำ ผ้าเช็ดตัว) - รักษาร่างกายให้อบอุ่น - นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ - หากมีข้อสงสัย สอบถามสายด่วนกรมควบคุมโรค 1422
---	--

ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค
Emergency Operations Center : (DDC's EOC)

สายด่วน
กรมควบคุมโรค
1422

ที่มา: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

คุณภาพการศึกษาไทยยังต้องเร่งพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ผลการวัดความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศต่างๆ ของ IMD และผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) สะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาของไทยยังมีปัญหาด้านคุณภาพ โดยมีปัจจัยสำคัญมาจากความเหลื่อมล้ำของฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ หากสามารถขยายระบบการศึกษาที่มีคุณภาพให้มีความเท่าเทียมและทั่วถึง คุณภาพการศึกษาของไทยก็จะสามารถพัฒนาไปในระดับสูงขึ้นได้

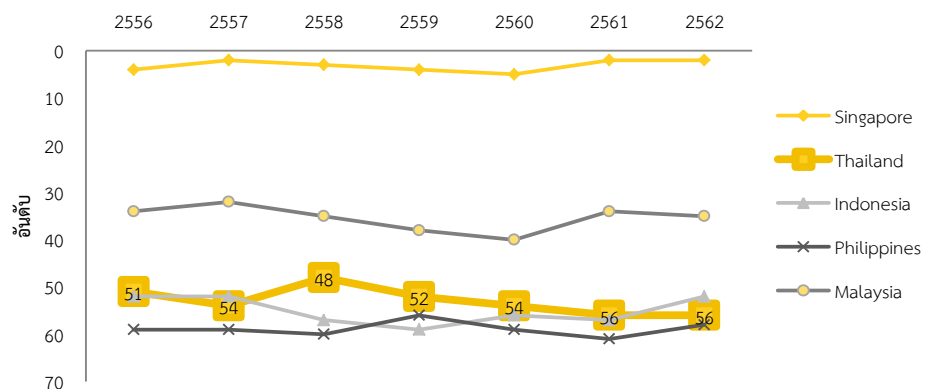
“

การประเมินคุณภาพ
การศึกษาในระดับนานาชาติ
ของ IMD ไทยอยู่ในอันดับที่
56 จาก 63 ประเทศ
ของ PISA ไทยอยู่ลำดับที่
66 จาก 79 ประเทศ

”

คุณภาพการศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาประเทศ โดยจากการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับนานาชาติที่สำคัญ อาทิ World Competitiveness Center (IMD) ที่มีการวัดความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศต่างๆ ทุกปี ซึ่งปัจจัยด้านคุณภาพการศึกษาเป็นหนึ่งใน การประเมินความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยในปี 2562 เป็นการวัดคุณภาพการศึกษาในทุกระดับชั้นผ่านตัวชี้วัดที่ครอบคลุมทั้งด้านการลงทุนเพื่อการศึกษา การกระจายทรัพยากร และคุณภาพการศึกษา พบว่า 3 ประเทศอันดับแรก ได้แก่ เดนมาร์ก สิงคโปร์ และฟินแลนด์ ขณะที่ไทยอยู่ในอันดับที่ 56 จาก 63 ประเทศ นอกจากนี้ หากพิจารณาจากโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) โดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development หรือ OECD) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของระบบการศึกษาในการเตรียมความพร้อมให้เยาวชนมีศักยภาพหรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต่อ

แผนภาพ 20 IMD Index on Educational Competitiveness (ASEAN)

ที่มา: IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK 2013-2019

การดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยประเมินนักเรียนอายุ 15 ปี ซึ่งเป็นวัยที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุก 3 ปี ใน 3 ด้านหลัก คือ ด้านการรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) ด้านการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และด้านการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ซึ่งผลการประเมิน PISA ในปี 2561 ที่ผ่านมา (ประกาศผลคะแนน ณ เดือนธันวาคม 2562) ประเทศจีนสี่มณฑล (ปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ เจียงซู และเจ้อเจียง) มีคะแนนเฉลี่ยอยู่อันดับที่ 1 รองลงมาคือ ประเทศสิงคโปร์ มาเก๊า และฮ่องกง ตามลำดับ ขณะที่ประเทศไทยอยู่ลำดับที่ 66 จาก 79 ประเทศ (เรียงอันดับตามคะแนนการอ่าน)

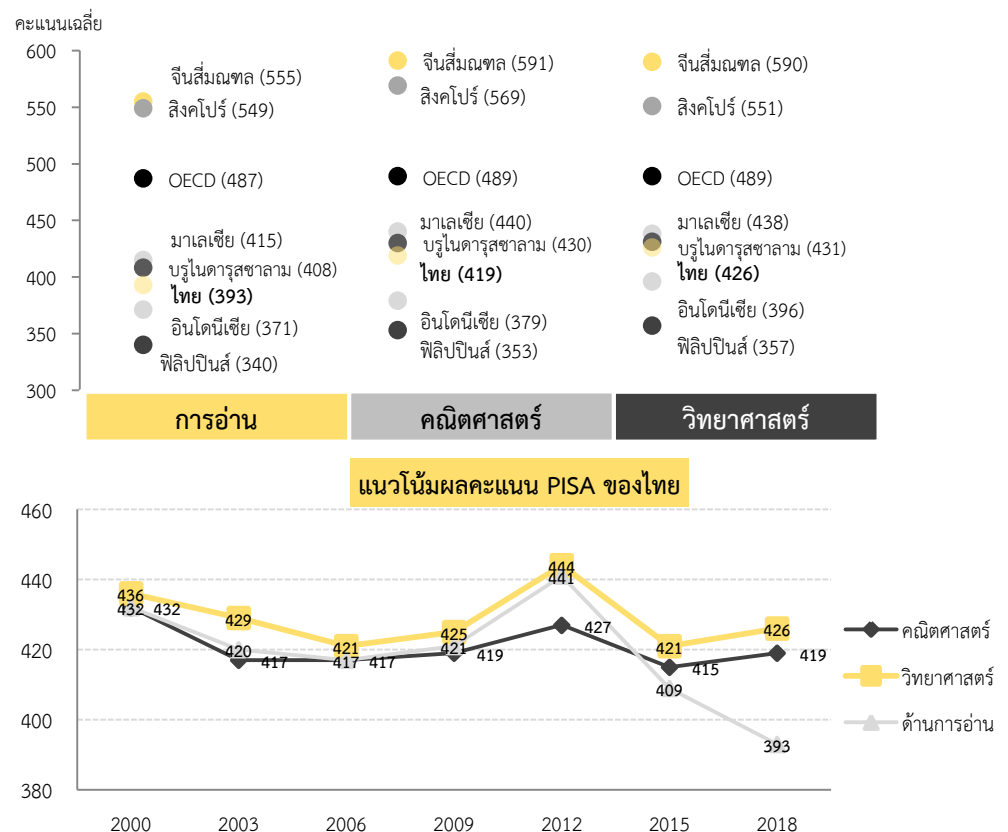
“

คุณภาพการศึกษาไทยยังคงเป็นจุดอ่อนที่สำคัญต่อการพัฒนาของประเทศ

”

สถานการณ์ด้านคุณภาพการศึกษาของไทยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า คุณภาพการศึกษายังคงเป็นจุดอ่อนที่สำคัญต่อการพัฒนาของประเทศ ซึ่งผลประเมินคุณภาพการศึกษาของ IMD ประเทศไทยปี 2562 ยังคงอยู่อันดับที่ 56 เท่ากับปี 2561 และลดลงจากอันดับ 54 ในปี 2560 โดยอยู่อันดับรองสุดท้ายของประเทศในอาเซียน ซึ่งตัวชี้วัดที่เป็นจุดอ่อนอย่างต่อเนื่อง อาทิ อัตราครูต่อนักเรียนในระดับมัธยม อัตราการรู้หนังสือของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป และทักษะด้านภาษาของคนไทยไม่ตอบโจทย์การประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการทดสอบ PISA ของไทยที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2561 อยู่อันดับที่ 61 ลดลงจากอันดับ 55

แผนภาพ 21 ผลคะแนน PISA 2018

ที่มา: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ, OECD PISA Result

ในปี 2558 และอันดับ 50 ในปี 2555 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าหลายประเทศที่มีระดับการพัฒนาใกล้เคียงกัน และมากกว่าประเทศในอาเซียนเพียง 2 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ โดยเป็นผลมาจากคะแนนเฉลี่ยด้านการรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) มีคะแนนลดลงจากผลการประเมินรอบที่ผ่านมา

ข้อค้นพบที่สำคัญจากผลการประเมิน PISA คือ ความเหลื่อมล้ำของฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมมีผลต่อโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา ทำให้เด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำไม่สามารถเข้าถึงโรงเรียนที่มีคุณภาพได้ ส่งผลให้คุณภาพการเรียนรู้ของเด็กต่ำ จากผลการประเมินของ PISA ในเชิงโครงสร้าง ประกอบด้วยความเหลื่อมล้ำของฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และการกระจายทรัพยากรทางการศึกษา สะท้อนจากผลคะแนน PISA ที่ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยดังกล่าวส่งผลในทางบวกต่อผลคะแนน โดยกลุ่มนักเรียนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดี และอยู่ในโรงเรียนที่มีการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่เพียงพอ จะมีผลคะแนนมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่ด้อยกว่าอย่างมาก อาทิ นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์และโรงเรียนสาธิตมีระดับคะแนนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศ OECD

“ความเหลื่อมล้ำของฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมมีผลต่อโอกาสของเด็กในการเข้าถึงโรงเรียนที่มีคุณภาพ แต่ยังมีนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่ด้อยกว่าทำคะแนนได้ในระดับสูงถึงร้อยละ 13

”

จากข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามออนไลน์ของผู้บริหารโรงเรียนทั่วประเทศพบว่า โรงเรียนที่ด้อยกว่ามีปัญหาที่สำคัญคือ การขาดแคลนครู โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษาถึงร้อยละ 31 (ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก/โรงเรียนขยายโอกาส) ขณะที่กลุ่มประเทศ OECD ขาดแคลนเพียงร้อยละ 9 และเครื่องมือสำหรับการเรียนการสอนขาดแคลนถึงร้อยละ 44 ขณะที่ OECD ไม่ขาดแคลนเลย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนักเรียนไทยที่ทำการทดสอบ PISA 2018 กว่าร้อยละ 43 ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่ด้อยกว่า สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD ที่มีนักเรียนร้อยละ 34 เรียนอยู่ในโรงเรียนที่ด้อยกว่า อย่างไรก็ตาม ยังคงมีนักเรียนในกลุ่มที่ด้อยกว่าของไทยสามารถทำคะแนนการอ่านอยู่ในกลุ่มเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไปมีจำนวนถึงร้อยละ 13 (มากกว่ากลุ่มประเทศ OECD ที่มีจำนวนร้อยละ 11) ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญคือ การสนับสนุนจากผู้ปกครอง บรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียน และกรอบความคิดแบบเติบโตของนักเรียน (growth mindset) ถึงกระนั้นคะแนนเฉลี่ยโดยรวมของไทยก็ยังน้อยกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ OECD อยู่มาก สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพที่มีความเหลื่อมล้ำกันมากระหว่างกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์และโรงเรียนสาธิตกับกลุ่มโรงเรียนอื่นๆ รวมถึงความเหลื่อมล้ำภายในกลุ่มโรงเรียนเดียวกันเอง

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากผลการวัดคุณภาพการศึกษาทั้ง IMD และการทดสอบ PISA จะเห็นได้ว่า ระบบการศึกษาส่วนหนึ่งของไทยมีคุณภาพ และสามารถพัฒนาไปในระดับที่สูงได้ หากมีนโยบายที่สร้างความเท่าเทียมกันทางการศึกษา โดยขยายระบบการศึกษาที่มีคุณภาพไปให้ทั่วถึง ประเทศไทยก็จะสามารถยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้ทัดเทียมกับนานาชาติได้ และควรมีการพัฒนา ระบบการกระจายทรัพยากรทางการศึกษาในเรื่องการจัดสรรครูและการผลิตครูให้ไปสอนในท้องถิ่น และการสนับสนุนเครื่องมือการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความจำเป็นในแต่ละพื้นที่รวมถึงเร่งพัฒนาทักษะด้านการอ่านที่เป็นจุดอ่อนที่สำคัญ ซึ่ง PISA 2018 เป็นการประเมินการอ่านเนื้อหาสาระที่มาจากทั้งแหล่งข้อมูลเดียวและหลายแหล่งข้อมูล โดยสื่อที่นักเรียนได้อ่านส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบดิจิทัลซึ่งสะท้อนถึงธรรมชาติของการอ่านที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของโลกและสอดคล้องกับการใช้ข้อมูลในชีวิตจริงของผู้คนทั่วโลก ควรเร่งส่งเสริมการอ่านผ่านการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าไปในการเรียนการสอนเพื่อสร้างความคุ้นเคย ยกระดับความสามารถด้านการอ่าน และสามารถต่อยอดการเรียนรู้ได้มากขึ้นในโลกยุคดิจิทัล

ปัญหาฝุ่น PM2.5 ต้องการการจัดการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) มีสาเหตุหลักมาจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงฟอสซิลจากรถยนต์ และการเผาซากวัสดุทางการเกษตร แม้ว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะถูกกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งเน้นมาตรการทั้งระยะสั้นและระยะยาว แต่คนไทยยังต้องเผชิญกับปัญหาฝุ่น PM2.5 เหมือนปีที่ผ่านมา ดังนั้น การรับรู้ปัญหาอย่างตรงจุด การสื่อสารและให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ตลอดจนการจัดการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ถือเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการปัญหาฝุ่น PM 2.5 ที่ยั่งยืน

“

ฝุ่น PM2.5 เพิ่มความเสี่ยงต่อการเป็นโรคซึมเศร้า และฆ่าตัวตายสูงขึ้น

”

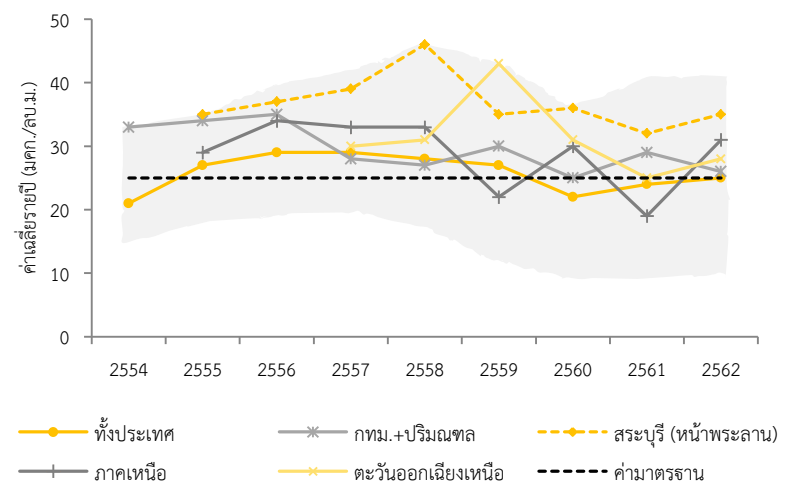
ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) สามารถส่งผลกระทบต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของคนได้ จากรายงานผลการศึกษาขององค์การอนามัยโลก (WHO) พบว่า ฝุ่น PM2.5 เพิ่มความเสี่ยงต่อการเป็นโรคซึมเศร้า และฆ่าตัวตายสูงขึ้น หากลดระดับฝุ่น PM2.5 ที่ระดับ 10 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร จะช่วยลดอัตราซึมเศร้าได้ถึงร้อยละ 2.5 อีกทั้งส่งผลเกี่ยวข้องกับการอักเสบของสมอง ทำลายเยื่อประสาท และการเปลี่ยนแปลงฮอร์โมน โดยที่เด็ก คนสูงวัย และกลุ่มประชากรที่เสี่ยงในสังคมมีโอกาสได้รับผลกระทบมากที่สุด รวมทั้งข้อมูลงานวิจัยทางการแพทย์ของจีนเกี่ยวกับการติดเชื้อโควิด-19 ชี้ว่าฝุ่น PM2.5 กับไวรัสเป็นปัจจัยเกี่ยวพันกัน เนื่องจากฝุ่น PM2.5 ทำให้เกิดอาการระคายเคือง เยื่อบุตา ปาก ทางเดินหายใจ เมื่อเกิดการอักเสบแล้ว ไวรัสจะสามารถเข้าสู่ร่างกายได้ง่าย หลายประเทศที่เผชิญวิกฤตฝุ่น PM2.5 อย่างหนักได้ดำเนินมาตรการลดฝุ่นละอองอย่างจริงจัง และได้ผลดี อาทิ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนสามารถลดปริมาณฝุ่น PM2.5 ในปี 2018 ได้ร้อยละ 9.3 เหลือ 39 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร โดยใช้มาตรการหลักในการเพิ่มคุณภาพน้ำมันดีเซลให้ปล่อยซัลเฟอร์ได้ไม่เกิน 10 ppm จากเดิม 50 ppm ประเทศเกาหลีใต้ผ่านร่างกฎหมายการจัดการมลพิษทางอากาศ และปัญหาฝุ่น PM2.5 เป็นวาระแห่งชาติที่ทุกฝ่ายรวมถึงภาคประชาชนจะต้องร่วมมือกันหยุดยั้งให้ได้

สำหรับประเทศไทย คุณภาพอากาศในช่วงฤดูหนาวตั้งแต่เดือนธันวาคมของทุกปี จะเกิดมลพิษทางอากาศหรือฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) เกินค่ามาตรฐานหลายพื้นที่ ข้อมูลสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2562 ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมงสูงสุดในแต่ละจุดตรวจวัด อยู่ในช่วง 15-357 มคก./ลบ.ม. เฉลี่ย 24 ชั่วโมงเท่ากับ 103 มคก./ลบ.ม. (ค่ามาตรฐาน 50 มคก./ลบ.ม.) สำหรับค่าเฉลี่ยรายปีอยู่ในช่วง 10-41 มคก./ลบ.ม. เฉลี่ยเท่ากับ 25 มคก./ลบ.ม. (ค่ามาตรฐาน 25 มคก./ลบ.ม.) มีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปี 2558 แต่ในปี 2562 จำนวนวันที่เกินค่ามาตรฐานและค่าเฉลี่ยรายปีเพิ่มขึ้นจากปีก่อน

ในช่วงต้นปี 2563 สถานการณ์ฝุ่น PM2.5 กลับมามีความรุนแรงอีกครั้งในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ข้อมูลดัชนีคุณภาพอากาศของ AQICN.ORG พบค่าเฉลี่ยเกิน 100 มคก./ลบ.ม. เป็นระยะเวลาติดต่อกันตั้งแต่ต้นปี โดยในวันที่ 11 มกราคม 2563 ค่าเฉลี่ยฝุ่นละอองสูงถึง 180 มคก./ลบ.ม. นอกจากนี้ ในพื้นที่ภาคกลางและภาคเหนือตอนบนเริ่มมีปัญหาฝุ่นละอองเกินมาตรฐานในหลายพื้นที่ สาเหตุการเกิดฝุ่น PM2.5 ที่สำคัญคือ การเผาซากวัสดุทางการเกษตรของอุตสาหกรรมการเกษตร การเผาไหม้ของเชื้อเพลิงฟอสซิลของรถยนต์ การเผาซากวัสดุทางการเกษตรในที่โล่งแจ้งของประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งสภาพภูมิอากาศตามฤดูกาลที่กักเก็บฝุ่นควันให้สะสมอยู่ในพื้นที่และพัดฝุ่นควันให้กระจายไปอีกพื้นที่หนึ่ง

แผนภาพ 22 ปริมาณฝุ่นละออง PM2.5 เฉลี่ยรายปี 2554 - 2562

“

การรับรู้ปัญหาอย่างตรงจุด
การสื่อสารและให้ข้อมูลที่ถูกต้อง
การจัดการทั้งระบบอย่าง
จริงจังและต่อเนื่อง เป็นปัจจัย
แห่งความสำเร็จในการจัดการ
ปัญหาฝุ่น PM 2.5 ที่ยั่งยืน

”

ภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันปัญหาฝุ่นละออง โดยดำเนินการตามมาตรการเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 และมาตรการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ โดยการเฝ้าติดตามตรวจสอบ เฝ้าระวังและแจ้งเตือนสถานการณ์ผ่านช่องทางต่างๆ การให้ความรู้ สร้างความเข้าใจกับสื่อมวลชนและประชาชน ควบคุมและลดมลพิษจากยานพาหนะ โดยเพิ่มจุดตรวจจับรถควันดำและบังคับใช้กฎหมาย ฯลฯ ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 รัฐบาลได้กำหนดให้เป็น "วาระแห่งชาติ" โดยมติ ครม. เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2562 เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองในภาพรวมของประเทศและในพื้นที่วิกฤตโดยบูรณาการทำงานร่วมกันทุกภาคส่วนทั้งระยะสั้นและระยะยาวใน 3 มาตรการ ได้แก่ (1) การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ (2) การป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง (แหล่งกำเนิด) และ (3) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการมลพิษ อีกทั้งจากสถานการณ์ฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐานที่มีความรุนแรงขึ้น ทำให้เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2563 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบใน 12 มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันจากฝุ่นละอองในช่วงสถานการณ์วิกฤติ โดยการจำกัดจำนวนและลดการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิดในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมาจากยานพาหนะโดยเฉพาะที่ใช้เครื่องยนต์ดีเซล โรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งการเผาในที่โล่ง

ความสำเร็จของการแก้ปัญหาฝุ่นควันจะเกิดผลได้ขึ้นอยู่กับ (1) การรับรู้ปัญหาอย่างตรงจุดด้วย Big Data เพื่อให้การวางแผนและสร้างมาตรการแก้ปัญหาฝุ่นควันได้อย่างแม่นยำ เช่น ปัญหาฝุ่นควันของกรุงเทพมหานครและปริมณฑลส่วนใหญ่เป็นผลจากการเผาไหม้ของเชื้อเพลิงฟอสซิลหรือจากการเผาซากวัสดุทางการเกษตรของอุตสาหกรรมเกษตรรอบนอก เพื่อการตัดสินใจและการวางแผนการใช้ทรัพยากรในการแก้ปัญหาได้มีประสิทธิภาพ (2) การสื่อสารให้ประชาชนรับรู้ถึงผลได้และผลเสียจากปัญหาฝุ่นควัน เพื่อสร้างความกดดันทางสังคมให้คนที่สร้างปัญหาและได้ประโยชน์จากปัญหาฝุ่นควันให้เกิดสำนึกความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และ (3) การร่วมกันของหน่วยงานที่รับผิดชอบบูรณาการการแก้ปัญหาฝุ่นควันทั้งระบบอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

12 มาตรการ แก้ปัญหา ฝุ่น PM 2.5

	ขยายเขตพื้นที่ จำกัดรถบรรทุกเข้ากรุงเทพฯ		ไม่ให้มีการเผาในที่โล่งในพื้นที่ กรุงเทพฯ และปริมณฑล
	ห้ามรถบรรทุกเข้าพื้นที่ชั้นใน ของ กรุงเทพฯ ในวันนี้ ระหว่างเดือน ม.ค.-ก.พ. 63		ลดการใช้รถยนต์ส่วนตัว มาทำงาน
	ตรวจสอบควันดำ เพื่อเพิ่มชุด ตรวจเป็น 50 ชุด ครอบคลุมทุกเขต ของกรุงเทพฯ		ตรวจสอบโรงงานพร้อม สั่งปรับปรุงแก้ไขหรือสั่ง หยุดการประกอบกิจการ
	กำกับให้การก่อสร้างรถไฟฟ้า และก่อสร้างอื่นๆ ไม่ทำให้เกิด ฝุ่นและปัญหาการจราจร		สนับสนุนโครงการ เปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง รถที่มีอายุเกิน 5 ปี
	จังหวัดและองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเข้มงวดการ ควบคุมยานพาหนะ		ลดราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ มีปริมาณกำมะถันไม่เกิน 10 PPM
	ตรวจสอบ ตรวจจับ รถควันดำ เพื่อออกคำสั่งห้ามใช้รถ		สร้างการรับรู้และเข้าใจ แก่ประชาชนเรื่องฝุ่น

ที่มา: มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 21 มกราคม 2563

แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ การแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง PM2.5

การดำเนินการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองในภาพรวมของประเทศและในพื้นที่วิกฤต โดยบูรณาการทำงานร่วมกันทุกภาคส่วน มีขั้นตอนการปฏิบัติงาน 3 มาตรการ ได้แก่

1. การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ในช่วงระหว่างเกิดสถานการณ์วิกฤต (ธันวาคม-เมษายน) เป็นขั้นปฏิบัติการช่วงปริมาณ PM2.5 เกินมาตรฐานเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีอำนาจหน้าที่สามารถปฏิบัติได้ทันทีตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ฝุ่นละออง
2. การป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง มุ่งให้ความสำคัญควบคุมและลดการระบายมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิด รวมถึงลดจำนวนแหล่งกำเนิดมลพิษ มีทั้งมาตรการระยะสั้น (พ.ศ. 2562-2564) และมาตรการระยะยาว (พ.ศ. 2565-2567)
 - (1) การควบคุมและลดมลพิษจากยานพาหนะ **มาตรการระยะสั้น** เช่น ส่งเสริมให้มีการนำน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีกำมะถันไม่เกิน 10 ppm มาจำหน่ายก่อนกฎหมายมีผลบังคับใช้ บังคับใช้มาตรฐานการระบายมลพิษทางอากาศจากรถยนต์ใหม่ Euro 5 ภายในปี 2564 ให้เร่งรัดให้มีการเชื่อมโยงโครงข่ายระบบคมนาคมขนส่งสาธารณะ **มาตรการระยะยาว** เช่น ปรับปรุงคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีกำมะถันไม่เกิน 10 ppm ให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2566 และบังคับใช้น้ำมันเชื้อเพลิงที่มีกำมะถันไม่เกิน 10 ppm ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2567 เป็นต้นไป บังคับใช้มาตรฐานการระบายมลพิษทางอากาศจากรถยนต์ใหม่ Euro 6 ภายในปี 2565 สนับสนุนส่งเสริมการผลิตและการใช้รถยนต์ไฟฟ้า
 - (2) การควบคุมและลดมลพิษจากการเผาในที่โล่ง/ภาคการเกษตร **มาตรการระยะสั้น** เช่น ส่งเสริมให้มีการจัดการเศษวัสดุทางการทำเกษตร โดยการนำมาใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ห้ามไม่ให้มีการเผาในที่ชุมชน ริมหาง และเผาขยะโดยเด็ดขาด **มาตรการระยะยาว** เช่น ให้มีการกำหนดระเบียบหรือแนวปฏิบัติในการจัดการเศษวัสดุจากการทำเกษตรประเภทต่างๆ พิจารณาการพัฒนากระบวนการหรือยกระดับโดยผนวกมิติด้านสิ่งแวดล้อมเข้าไปในกระบวนการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร
 - (3) การควบคุมและลดมลพิษจากการก่อสร้างและผังเมือง **มาตรการระยะสั้น** เช่น กำหนดกฎระเบียบมาตรการและเกณฑ์ปฏิบัติที่ดีในการควบคุมฝุ่นละอองจากการก่อสร้างประเภทต่างๆ **มาตรการระยะยาว** เช่น ส่งเสริมการก่อสร้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองให้ได้ตามมาตรฐานสากล
 - (4) การควบคุมและลดมลพิษจากอุตสาหกรรม **มาตรการระยะสั้น** เช่น กำหนดมาตรฐานการระบายมลพิษทางอากาศในรูป Loading ในพื้นที่ที่มีปัญหาฝุ่นละออง **มาตรการระยะยาว** เช่น ทบทวนและปรับปรุงมาตรฐานการระบายมลพิษทางอากาศจากโรงงานอุตสาหกรรมให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล
 - (5) การควบคุมและลดมลพิษจากภาคครัวเรือน โดยเป็นการดำเนินงานต่อเนื่องในการสนับสนุนการใช้พลังงานสะอาดในครัวเรือน
3. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการมลพิษ เป็นการพัฒนาระบบ เครื่องมือ กลไกในการบริหารจัดการ รวมถึงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และกำหนดแนวทางมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาในอนาคต

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บทความเรื่อง “การพัฒนา Generation Y เพื่อรองรับการขับเคลื่อนประเทศ”

ประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงวัยตั้งแต่ปี 2548 และจะเป็นสังคมผู้สูงวัยอย่างสมบูรณ์ในปี 2566 โดยจะมีผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เกินร้อยละ 20 ขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง โดยที่คนรุ่นใหม่ หรือคน Gen Y ซึ่งหมายถึงกลุ่มคนที่ปัจจุบันอายุประมาณ 20-40 ปี จะมีสัดส่วนในวัยแรงงานมากที่สุด จึงเป็นกลุ่มที่ถูกคาดหวังให้เป็นกำลังขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นในอนาคต บทความนี้จึงนำเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคน Gen Y ที่จะมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคน Gen Y ในการเป็นกำลังสำคัญเพื่อรองรับการขับเคลื่อนประเทศในอนาคตต่อไป

การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรที่เป็นสังคมสูงวัยเป็นปรากฏการณ์ทางประชากรที่หลายประเทศได้เผชิญมาแล้ว สำหรับประเทศไทย ภาวะเจริญพันธุ์ที่ลดลงจนต่ำกว่าระดับทดแทน และการมีอายุยืนยาวขึ้น ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วทางโครงสร้างอายุประชากรที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานมีจำนวนและสัดส่วนลดลง ขณะที่วัยสูงอายุกลับเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก ซึ่งประเทศไทยมีระยะเวลาของการเปลี่ยนผ่านจากสังคมสูงวัยไปสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ค่อนข้างเร็ว เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว ขณะที่ประชากรไทยยังมีการเตรียมพร้อมรับมือค่อนข้างน้อย ซึ่งจะส่งผลกระทบทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม อาทิ การชะลอตัวของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จากขนาดประชากรวัยแรงงานที่ลดลง และความเสี่ยงทางการคลังจากการจัดสวัสดิการให้กับวัยสูงอายุที่มีมากขึ้น

จากผลกระทบดังกล่าว ส่งผลให้ประชากรเจนเนอเรชันวาย (Gen Y) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด และกำลังเข้าสู่ตลาดแรงงานมีความสำคัญอย่างมากต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ดี เนื่องจากประชากร Gen Y เติบโตมาพร้อมกับบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปจากประชากรรุ่นก่อน จึงทำให้มีพฤติกรรม รูปแบบการใช้ชีวิต และการให้คุณค่าด้านต่าง ๆ ที่ต่างกันออกไปจากอดีต

10 ลักษณะคน Gen Y

1. คน Gen Y จะเป็นแรงงานกลุ่มใหญ่ที่สุดของประเทศ โดยในปี 2560 กลุ่ม Gen Y ที่อยู่ในวัยแรงงานมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 43.6 และในอีก 20 ปี ข้างหน้าจะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 56.4 การเป็นวัยแรงงานกลุ่มใหญ่ของคน Gen Y พร้อมกับการเข้าสู่สังคมสูงวัยเต็มรูปแบบ ทำให้คน Gen Y มีบทบาทสำคัญในการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นในอนาคต โดยคาดว่าอัตราการพึ่งพิงผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปี ขึ้นไป) ต่อผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน (อายุ 15-59 ปี) คิดเป็นร้อยละ 24.6 ในปี 2560 และมีแนวโน้มจะเพิ่มสูงถึงร้อยละ 52.6 ในปี 2580

“

คน Gen Y จะเป็นแรงงาน
กลุ่มที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ

”

ตาราง 19 อัตราส่วนพึ่งพิงของวัยเด็กและผู้สูงอายุต่อวัยแรงงาน

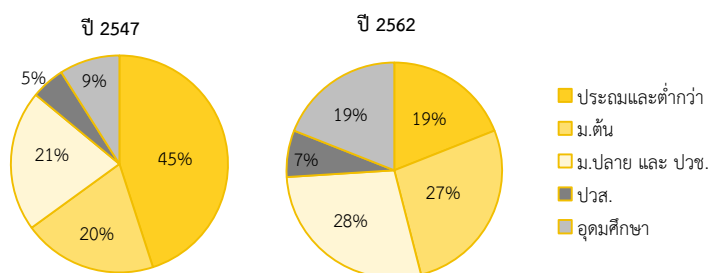
	2560	2565	2570	2575	2580
วัยแรงงาน	43,627,182	42,835,724	41,224,714	39,393,970	37,589,125
วัยเด็ก	11,640,775	10,974,037	10,354,072	9,612,719	8,835,561
วัยสูงอายุ	10,744,087	12,999,187	15,597,693	17,989,346	19,756,719
อัตราส่วนแรงงานต่อผู้สูงอายุ*	24.6	30.3	37.8	45.7	52.6
อัตราส่วนแรงงานต่อเด็กและผู้สูงอายุ*	51.31	55.97	62.95	70.07	76.07

หมายเหตุ: * อัตราส่วนพึ่งพิงของวัยเด็กและผู้สูงอายุต่อวัยแรงงาน เท่ากับ จำนวนผู้สูงอายุต่อคนวัยแรงงาน 100 คน

ที่มา: ประมวลจากรายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 (ฉบับปรับปรุง)

2. คน Gen Y ได้รับการศึกษาสูงขึ้นมากกว่าคน Gen อื่น โดยคน Gen Y เกิดและเติบโตมาในครอบครัวของคน Gen X ซึ่งให้ความสำคัญกับการศึกษา ทำให้คน Gen Y มีโอกาสได้รับการศึกษาสูงกว่าคนกลุ่มอื่นในอดีต ดังจะเห็นได้จากจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนอายุ 15-39 ปี ที่เพิ่มขึ้นจาก 9.3 ปี ในปี 2545 เป็น 10.1 ปี และ 10.8 ปี ในปี 2550 และ 2560 ตามลำดับ

แผนภาพ 23 สัดส่วนประชากรช่วงอายุ 18-39 ปี ตามระดับการศึกษาสูงสุดในปี 2547 และ 2562

ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไทย ปี 2547 และ 2562 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

“คน Gen Y ได้รับการศึกษาสูงขึ้นและมีทักษะสูงเมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน”

3. คน Gen Y มีทักษะสูงเมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยประมาณร้อยละ 19 ของแรงงานในกลุ่ม Gen Y มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และร้อยละ 35 จบการศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส. ซึ่งสูงกว่าคนกลุ่มอายุเดียวกันในปี 2547 ซึ่งมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 9 และ 26 ตามลำดับ ซึ่งจะเป็นกำลังแรงงานหลักที่รองรับการทำงานที่ใช้ทักษะสูง อย่างไรก็ตาม แม้คน Gen Y จะมีการศึกษาที่สูงขึ้น แต่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานมากนัก โดยปัจจุบันตลาดแรงงานมีความต้องการแรงงานสายวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์สาขาต่าง ๆ รวมถึงการจัดการและวิเคราะห์ข้อมูล แต่กลับพบว่า Gen Y ประมาณร้อยละ 49.78 จบการศึกษาในด้านสังคมศาสตร์ อาทิ คณะบริหารจัดการ คณะรัฐศาสตร์ คณะนิติศาสตร์

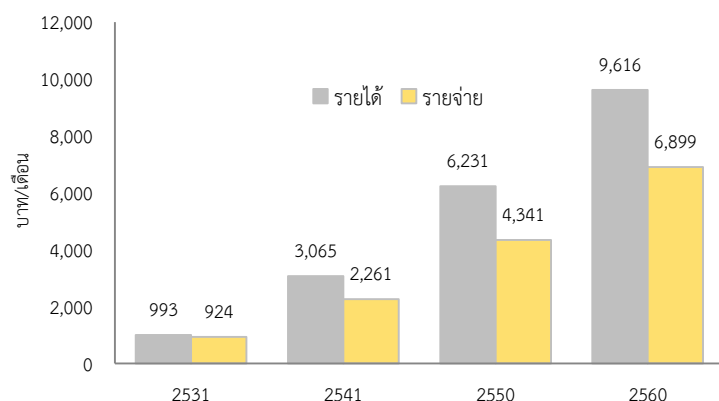
4. คน Gen Y มีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยี เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่เกิดในยุคที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้า และครัวเรือนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ ทำให้คน Gen Y สามารถปรับตัวได้ง่ายต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และใช้เวลาส่วนใหญ่กับอินเทอร์เน็ต โดยจากข้อมูลการใช้อินเทอร์เน็ตของประเทศไทย ปี 2561 พบว่า คน Gen Y ใช้เวลากับอินเทอร์เน็ต 10.22 ชั่วโมง/วัน ในช่วงวันทำงาน และ 11.52 ชั่วโมง/วัน ในช่วงวันหยุด ซึ่งทำให้คนกลุ่มนี้เข้าถึงความรู้ที่หลากหลาย และสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ในเวลาเดียวกัน

5. คน Gen Y มีพฤติกรรมการทำงานที่เน้นความเป็นอิสระในการทำงาน และสามารถจัดระบบการทำงานเองได้ ส่วนหนึ่งเกิดจากได้รับการส่งเสริมด้านการศึกษาเรียนรู้จากครอบครัว และปัจจัยแวดล้อมที่ทำให้คน Gen Y มีทักษะในหลาย ๆ ด้าน จึงทำให้คน Gen Y ชอบที่จะทำงานอิสระ ซึ่งนอกจากจะทำให้มีรายได้เพิ่มแล้ว ยังสามารถบริหารจัดการเวลาการทำงานกับชีวิตส่วนตัวให้เกิดความสมดุล ทั้งนี้ จากการสำรวจข้อมูลการทำงานแบบ NextGen Work ของ สศช. เมื่อปี 2562 พบว่า 1 ใน 3 ของกลุ่มคน Gen Y มีแนวโน้มการทำงานแบบคนรุ่นใหม่ สูงกว่าคนใน Gen อื่น ๆ โดยอาชีพที่นิยมจ้างบุคคลในลักษณะการทำงานแบบคนรุ่นใหม่ในประเทศไทย อาทิ กราฟิกดีไซน์ การตลาดออนไลน์/โฆษณา งานสร้างเว็บ/โปรแกรมมิ่ง และงานเขียน/แปลภาษา นักพัฒนาแอปพลิเคชันบนมือถือ นักออกแบบการท่องเที่ยว นักแคสต์เกม/รีวิวเกม

“คน Gen Y มีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยี มีความเป็นอิสระในการทำงาน”

6. คน Gen Y มีการใช้จ่ายสินค้าที่ไม่จำเป็นเพิ่มขึ้น จากการศึกษาที่สูงขึ้น ทำให้คน Gen Y สามารถทำงานที่มีทักษะสูง และสามารถทำงานหลายอย่างได้พร้อมกัน นำมาซึ่งรายได้ที่สูงกว่าคนช่วงอายุเดียวกันในอดีต จากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (SES) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ในปี 2560 คนช่วงอายุ 18-39 ปี มีรายได้ 9,616 บาท/เดือน ที่เพิ่มขึ้นมากเมื่อเทียบกับรายได้ 993 บาท/เดือนของคนในช่วงอายุเดียวกันในปี 2531 ขณะเดียวกันรายจ่ายของคนช่วงอายุ 18-39 ปี

แผนภาพ 24 รายได้และรายจ่ายเฉลี่ยของคน Gen Y (บาท/เดือน)

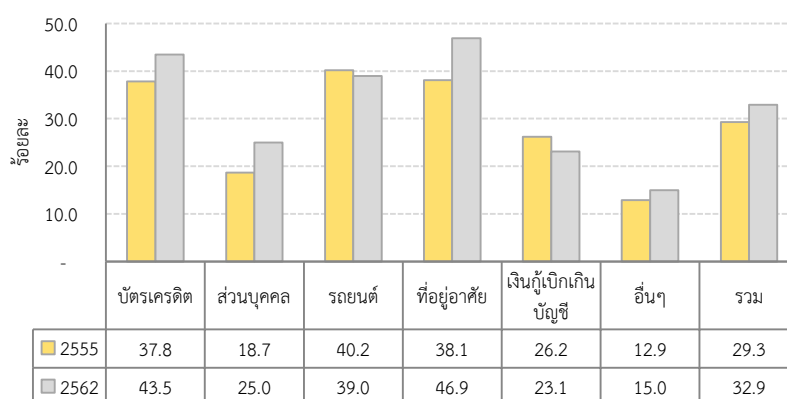

ที่มา: การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดย กสช.

ก็เพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน โดยเมื่อปี 2531 มีรายจ่ายเฉลี่ย 924 บาท/เดือน เพิ่มขึ้นเป็น 6,899 บาท/เดือน ในปี 2560 โดยค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมากเป็นการใช้จ่ายเพื่อการเดินทาง และการสื่อสาร โดยมีสัดส่วนร้อยละ 26.4 ในปี 2560 เทียบกับร้อยละ 16.5 ในปี 2541 ขณะที่มีการค่าใช้จ่ายด้านอาหารและเครื่องดื่มลดลงจากร้อยละ 45.2 ในปี 2541 เหลือเพียงร้อยละ 40.4 ในปี 2560

7. **คน Gen Y มีแนวโน้มการก่อหนี้เพิ่มขึ้น** จากข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด หรือ เครดิตบูโร พบว่า ในภาพรวม การขอสินเชื่อรายใหม่ของกลุ่มคน Gen Y เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 29.3 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 32.9 ในปี 2562 โดยสัดส่วนการขอสินเชื่อรายใหม่ของคน Gen Y เพิ่มขึ้นเกือบทุกประเภท อาทิ สินเชื่อบัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคล สินเชื่อที่อยู่อาศัย สินเชื่ออื่น ๆ ยกเว้น สินเชื่อรถยนต์ และเงินกู้เบิกเกินบัญชีที่มีสัดส่วนลดลง

แผนภาพ 25 สัดส่วนการขอสินเชื่อของกลุ่มคนอายุ 12-35 ปี ในปี 2562 และ 2555

ที่มา: บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (เครดิตบูโร)

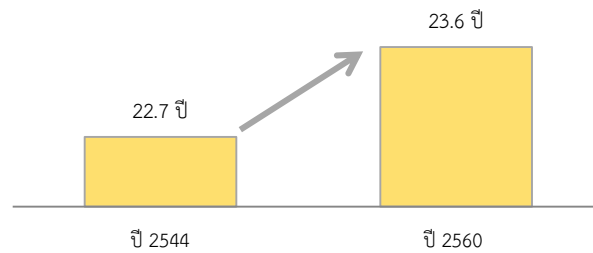
“
คน Gen Y มีแนวโน้ม
การก่อหนี้เพิ่มขึ้น
ขาดการตระหนักรวางแผน
ด้านการเงิน
”

8. **คน Gen Y ยังขาดการตระหนักในเรื่องการวางแผนด้านการเงินในอนาคต** จากข้อมูลการสำรวจของ สศช. ปี 2562 ในกลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 18-39 ปี จำนวน 6,255 คน พบว่า มีเพียงร้อยละ 28 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีการวางแผนด้านการเงินในอนาคต โดยให้ความสำคัญกับ 2 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการเงินและด้านสุขภาพ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 72 ยังขาดความตระหนักในเรื่องการวางแผนด้านการเงินในอนาคต สำหรับการใช้ชีวิตในยามเกษียณ

9. **คน Gen Y แต่งงานช้าและให้ความสำคัญกับการมีบุตรน้อยลง** จากการศึกษาที่สูงขึ้นและพฤติกรรมของคน Gen Y ที่รักอิสระ รวมถึงการให้ความสำคัญกับการทำงานเพื่อประสบความสำเร็จ และการมีสังคมกับเพื่อนฝูง ทำให้คน Gen Y มีแนวโน้มแต่งงานช้าลงและให้ความสำคัญกับการมีบุตรน้อยลง จากข้อมูลของวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ในปี 2560 กลุ่มผู้หญิง

Gen Y มีอายุเฉลี่ยในการสมรส 23.6 ปี เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ที่อายุเฉลี่ยอยู่ที่ 22.7 ปี และจากข้อมูลการสำรวจทัศนคติและปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการมีบุตรในกลุ่มประชากร Gen Y ของ สศช. เมื่อปี 2561 ชี้ให้เห็นว่าร้อยละ 20 ของกลุ่มคน Gen Y ไม่ต้องการมีบุตร โดยมีเหตุผลหลัก คือ ต้องการความอิสระในการใช้ชีวิต และไม่ต้องการมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

แผนภาพ 26 อายุเฉลี่ยกลุ่มผู้หญิงเจนวายในการสมรส ในปี 2544 และ 2560

ที่มา: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“

คน Gen Y ให้ความสำคัญ
กับการมีบุตร
และดูแลสุขภาพน้อยลง

”

10. คน Gen Y ดูแลสุขภาพน้อยลง จากข้อมูลการสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ. 2558 พบว่า คน Gen Y มีการจัดสรรเวลาในการออกกำลังกายเพียง 1.53 ชั่วโมงต่อวัน ขณะที่มีการใช้เวลาสำหรับใช้ชีวิตส่วนตัวเฉลี่ยมากถึง 12 ชั่วโมงต่อวัน อีกทั้งยังนิยมรับประทานอาหารนอกบ้านหรือซื้ออาหารสำเร็จ ซึ่งส่งผลให้กว่าร้อยละ 70 มีน้ำหนักเกินเกณฑ์มาตรฐาน นอกจากนี้ ยังมีการตายก่อนวัยอันควรจากการฆ่าตัวตายและการเกิดอุบัติเหตุบนถนน จากข้อมูลจากกรมสุขภาพจิต ปี 2561 กลุ่มคน Gen Y ที่ฆ่าตัวตายสำเร็จมีจำนวนสูงถึง 1,532 ราย หรือประมาณร้อยละ 37 ของผู้ฆ่าตัวตายทั้งหมด และจากข้อมูลของ สสส. พบว่า กลุ่มวัยรุ่นมีแนวโน้มใส่หมวกกันน็อกลดลงจากร้อยละ 32 ในปี 2553 เหลือเพียงร้อยละ 22 ในปี 2561 และการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุของคนอายุ 20-39 ปี เพิ่มขึ้นจากสัดส่วนร้อยละ 34.5 ในปี 2557 เป็นร้อยละ 39.6 ในปี 2562

คนเจนวายกับการขับเคลื่อนประเทศ

จากลักษณะของคน Gen Y ข้างต้น จะส่งผลต่อการขับเคลื่อนประเทศในอนาคต ดังนี้

1. การครองโสดมากขึ้นและไม่นิยมมีบุตรของคนเจนวายเนื่องจากรักอิสระ ต้องการการทำงานเพื่อประสบความสำเร็จ และการมีสังคมกับเพื่อนฝูง ส่งผลให้ประชากรไทยมีแนวโน้มลดลง และอัตราส่วนการพึ่งพิง (Dependency Ratio) ของประชากรที่ไม่ได้ทำงานต่อประชากรที่ทำงานสูงขึ้น ส่งผลต่อการขาดแคลนแรงงาน และการมีภาระทางการเงินการคลังเพิ่มขึ้นจากการมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น

2. จำนวนแรงงานที่ลดลงส่งผลต่อความต้องการแรงงานที่มีคุณภาพ และตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยจำนวนคน Gen Y จะไม่สามารถทดแทนประชากรสูงอายุที่ออกจากตลาดแรงงานได้ ทำให้ต้องเพิ่มผลิตภาพให้สูงขึ้น ซึ่งจะมาจากการมีทักษะแรงงานที่สูงขึ้น หรือการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการผลิต และการที่ระดับการศึกษาและความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีของคน Gen Y ที่สูงขึ้นจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะรองรับการพัฒนาทักษะ และเอื้อประโยชน์ต่อการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตไปสู่อการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมากขึ้น ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการขยายตัวทางเศรษฐกิจและยกระดับรายได้ของไทยไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง

3. รูปแบบการทำงานที่เป็นอิสระ ต้องการสร้างสมดุลการทำงานกับชีวิตส่วนตัวของคนเจนวาย ทำให้คนเจนวายมีรายได้ไม่แน่นอน และขาดหลักประกันในการทำงาน ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินของบุคคลและครัวเรือนโดยเฉพาะความมั่นคงทางการเงินในวัยเกษียณที่ต้องมีการเตรียมพร้อมตั้งแต่ในช่วงวัยทำงาน และความยั่งยืนของระบบสวัสดิการสังคมของประเทศ

4. พฤติกรรมการบริโภค และการใช้ชีวิต มีความเสี่ยงด้านสุขภาพ ทำให้สูญเสียกำลังคนในการพัฒนาประเทศ หรือมีค่าใช้จ่ายที่ต้องดูแลกลุ่มผู้พิการเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะการยกระดับศักยภาพคน Gen Y สู่การขับเคลื่อนประเทศ

จากผลกระทบที่เกิดขึ้นนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของคน Gen Y เพื่อให้สามารถเป็นกำลังสำคัญที่มีศักยภาพมากขึ้นในการขับเคลื่อนประเทศ ดังนี้

1. การพัฒนาระบบสนับสนุนและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้คน Gen Y ให้สามารถดูแลบุตรและผู้สูงอายุได้ดีขึ้น ขณะที่ยังคงทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ (1) การกำหนดนโยบายเพื่อสร้างความเท่าเทียมทางเพศ โดยเพิ่มบทบาทของผู้ชายในการเลี้ยงดูบุตรและรับผิดชอบครอบครัวให้มากขึ้น ผ่านนโยบายขยายวันลาสำหรับผู้ชายในการดูแลบุตรและภรรยาหลังคลอด (2) การสร้างสภาพแวดล้อมให้ผู้หญิงตัดสินใจมีบุตรโดยที่ยังมีความก้าวหน้าทางอาชีพได้ (3) การมีสถานรับเลี้ยงเด็กและสถานดูแลผู้สูงอายุที่มีคุณภาพมาตรฐาน และมีราคาที่เหมาะสม (4) การสนับสนุนภาคเอกชนในการสร้างความสมดุลระหว่างการทำงานและครอบครัว โดยจัดให้มีสถานรับเลี้ยงเด็กที่ไว้ใจได้ในที่ทำงาน ตลอดจนสนับสนุนให้มีสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ โดยไม่เป็นการให้กับลูกหลานมากนัก

“

การยกระดับคุณภาพชีวิตคน Gen Y ให้เป็นกำลังสำคัญที่มีศักยภาพมากขึ้นในการขับเคลื่อนประเทศ

”

2. การปรับหลักสูตร การส่งเสริมการยกระดับทักษะ (Up-skill) และการปรับเปลี่ยนทักษะ (Re-skill) รวมถึงทักษะอื่นที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยเฉพาะทักษะด้านการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานที่เทคโนโลยีไม่สามารถเรียนรู้ได้ และเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเข้ามกระทบทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน การเปลี่ยนหน้าที่ความรับผิดชอบ หรือแม้กระทั่งการเปลี่ยนอาชีพ และการโยกย้ายข้ามกลุ่มอุตสาหกรรม ขณะเดียวกันต้องพัฒนาหลักสูตรการศึกษา และการฝึกอบรมที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ

3. การสร้างความมั่นคงในชีวิต โดยมีระบบหลักประกันการทำงานที่ครอบคลุมและตอบสนองต่อรูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปของคน Gen Y การสร้างระบบการออมเพื่อความมั่นคงทางการเงินในชีวิตยามเกษียณ อาทิ การส่งเสริมการออมภาคบังคับ รวมถึงจะต้องสร้างทักษะทางการเงิน

4. การส่งเสริมให้มีสุขภาพที่ดี โดยส่งเสริมและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านสุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสมครอบคลุมกิจกรรมทั้งการให้ความรู้และการพัฒนาพฤติกรรม โดยอาศัยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการติดตามและชักจูงให้ประชาชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม รวมถึงการลดปัจจัยเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุทางถนน ทั้งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทางกายภาพของถนน และยานพาหนะให้มีมาตรฐานความปลอดภัย

สหรัฐอเมริกา

โครงการ “TechHire Initiative” เพื่อส่งเสริมและตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานด้านเทคโนโลยี โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะการทำงาน และผลตอบแทนที่สอดคล้องกับทักษะสำหรับแรงงานทุกคน

นอร์เวย์

โครงการ SkillsPlus เพื่อส่งเสริมให้ชาวนอร์เวย์ได้รับการพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานสามารถรองรับความต้องการของตลาดแรงงานและความเปลี่ยนแปลงในสังคมสมัยใหม่ โดยให้ความสำคัญทักษะการอ่าน การเขียน การคำนวณ และทักษะดิจิทัล ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการต่อยอดสู่ทักษะอื่นๆ ต่อไป

สิงคโปร์

- โครงการ SkillsFuture เพื่อพัฒนาทักษะแรงงานเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ
- โครงการ SkillsFuture Earn and Learn Programmes
- โครงการ SkillsFuture Credit เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะตามความสนใจในการอบรม เพื่อพัฒนาทักษะตนเอง

โดยผู้เข้าร่วมโครงการจะได้ทำงานกับสถานประกอบการที่ตรงกับสาขาที่ตนเองจบมา

ที่มา: การสำรวจทัศนคติและปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการมีบุตรในกลุ่มประชากรเจนเนอเรชันวาย โดย สศช. ร่วมกับ บริษัท ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาลูกและธุรกิจ จำกัด

นโยบายการส่งเสริมการมีบุตรในต่างประเทศ

สวีเดน

- ห้ามเลิกจ้างลูกจ้างที่ตั้งครรภ์หรือคลอดบุตร ให้ผู้มีบุตรมีสิทธิ์เลือกทำงานบางเวลาได้
- ผู้มีบุตรสามารถลางานได้ 480 วัน รวมทั้งได้รับค่าจ้างจากรัฐจนกระทั่งบุตรอายุ 4 ปีบริบูรณ์ และมีวันลาต่อไปได้อีกในอัตราที่ลดลงจนกระทั่งบุตรมีอายุครบ 8 ปีบริบูรณ์
- รัฐให้เงินช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตร

ฝรั่งเศส

- สนับสนุนการตั้ง Day Care Centers เพิ่มเงินอุดหนุนครอบครัวเพิ่มการอบรมทักษะจำนวนผู้ดูแลเด็ก สนับสนุนการบริบาลและพัฒนาเด็กเพื่อลดค่าใช้จ่ายผู้ปกครอง
- ลดจำนวนชั่วโมงทำงาน ลดหย่อนภาษี สำหรับค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงบุตร ควบคุมชั่วโมงการทำงาน (Paternity Leave)
- ส่งเสริมให้ผู้มีบุตรกลับสู่การทำงานผ่านศูนย์จัดหางานและศูนย์ฝึกอบรมทักษะ ลาคลอดได้ 4 สัปดาห์ โดยได้ค่าตอบแทนปกติลาโดยไม่ได้รับผลตอบแทนตอนบุตรอายุ 1-5 ปี
- จัดตั้งศูนย์บริการเด็กระหว่างวันทั้งในที่ทำงานและร่วมกันระหว่างหลายบริษัท

สิงคโปร์

- ให้สิทธิด้านที่อยู่อาศัยแก่คู่สมรสที่เพิ่งแต่งงานก่อนกลุ่มอื่น
- สนับสนุนค่าใช้จ่ายทางการแพทย์เกี่ยวกับการคลอดบุตร
- สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตร
- ให้พ่อแม่ที่มีบุตรอายุ 7-12 ปี ลาเพื่อเลี้ยงดูบุตรโดยได้รับเงินจากรัฐบาลเป็นเวลา 2 วันต่อปี สำหรับผู้ที่มีบุตรอายุน้อยกว่า 7 ปี สามารถลาต่อเนื่องได้ 6 วันต่อปี
- สนับสนุนบทบาทบิดาในการลาเลี้ยงดูบุตรโดยรับค่าตอบแทน 1 สัปดาห์ และสามารถแบ่งปันวันลากับมารดาได้

ญี่ปุ่น

- ปรับกฎหมายเพื่อยกเว้นการจ่ายเบี้ยประกันสังคมแก่หญิงที่ลาคลอดบุตร
- อนุญาตให้พนักงานลางานได้ก่อนและหลังคลอด 6 เดือน
- ให้เงินค่าเลี้ยงดูบุตรแรกเกิดจนถึง 15 ปี ในกรณีที่มีรายได้น้อย
- สร้างศูนย์ดูแลเด็กเล็กให้เพียงพอ
- เพิ่มบทบาทรัฐบาลท้องถิ่นและบริษัทเอกชนในการสนับสนุนให้ประชากรมีบุตรและให้ความช่วยเหลือในการเลี้ยงดูบุตร

ที่มา: การสำรวจทัศนคติและปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการมีบุตร ในกลุ่มประชากรเจนเนอเรชันวาย โดย สศช. ร่วมกับบริษัทศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาลูกและธุรกิจ จำกัด

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายไตรมาส)

องค์ประกอบหลัก	2560				2561				2562			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1. คุณภาพของคน												
การมีงานทำ ^{1/}												
การมีงานทำ (พันคน)	37,443	37,538	37,647	37,205	37,361	37,884	38,301	37,911	37,703	37,782	37,486	37,483
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	1.21	1.22	1.19	1.12	1.24	1.07	0.96	0.93	0.92	0.98	1.04	0.98
อัตราการว่างงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)												
- รวม	1.21	1.24	1.19	1.12	1.24	1.07	0.96	0.93	0.92	0.98	1.04	0.98
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	0.62	0.53	0.45	0.57	0.60	0.47	0.40	0.40	0.43	0.35	0.40	0.53
- มัธยมศึกษาตอนต้น	1.27	1.57	1.47	1.27	1.62	1.13	1.07	1.07	1.20	1.12	1.26	1.07
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	1.64	1.41	1.21	1.22	1.53	1.22	1.09	1.15	0.95	1.21	1.09	1.13
- อาชีวศึกษา	2.25	2.51	1.61	1.45	2.03	1.90	1.15	1.31	1.34	2.05	2.05	1.48
- วิชาชีพชั้นสูง	2.34	2.63	2.47	1.89	2.18	2.42	1.42	1.41	1.71	1.89	1.31	1.40
- อุดมศึกษา	1.91	2.02	2.40	2.07	1.96	1.90	2.11	1.85	1.56	1.78	2.15	1.71
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน)	335.6	350.1	271.4	256.0	335.7	282.5	319.0	232.8	335.8	239.2	192.7	230.6
(ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สพ.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)												
สัดส่วนกำลังแรงงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)												
- รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	45.80	45.49	45.36	45.06	45.68	45.01	44.96	44.81	44.24	43.96	43.94	43.92
- มัธยมศึกษาตอนต้น	16.39	16.38	16.85	16.88	16.56	16.69	16.89	16.73	17.06	16.65	17.30	17.39
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	12.64	12.77	12.61	12.75	12.77	12.94	13.07	13.20	13.34	13.55	13.40	13.21
- อาชีวศึกษา	3.71	3.60	3.76	3.66	3.52	3.62	3.69	3.65	3.47	3.66	3.72	3.67
- วิชาชีพชั้นสูง	4.99	5.22	5.18	5.16	5.15	5.28	5.17	5.27	5.37	5.48	5.40	5.53
- อุดมศึกษา	16.46	16.54	16.25	16.49	16.32	16.46	16.23	16.34	16.52	16.70	16.24	16.27
สุขภาพ												
จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวัง (ราย) ^{2/}												
- ปอดอักเสบ	65,600	53,992	79,748	68,401	74,881	58,699	90,160	59,861	73,553	51,353	63,816	67,472
- ไช้เลือดออก	7,060	9,170	32,410	5,321	6,830	24,029	35,564	20,499	15,548	31,766	54,906	27,686
- มือ เท้า และปาก	15,746	18,248	28,213	7,982	10,079	14,626	32,718	12,585	9,254	12,916	35,866	9,167
- ไช้หวัดใหญ่	20,192	18,930	102,122	50,567	40,995	25,698	73,042	43,628	133,369	61,229	108,345	89,575
- บิด	1,416	1,501	1,146	784	1,132	965	741	561	646	731	642	499
- หัด	1,398	711	591	485	630	632	1,186	3,108	2,065	1,582	1,520	1,395
- ฉีหนู	575	601	1,166	1,132	402	637	932	569	466	495	710	494
- ไช้สมองอักเสบ	251	210	211	143	182	231	200	132	258	199	212	222
- อหิวาตกโรค	2	2	2	2	0	2	2	1	6	4	1	1
- ไช้กาฬหลังแอ่น	5	9	8	6	1	9	3	7	6	5	6	6
- พิษสุนัขบ้า	1	4	2	4	7	3	3	2	0	2	0	1
2. ความมั่นคงทางสังคม												
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน) ^{3/}												
- สัดส่วนการบาดเจ็บและตายด้วยอุบัติเหตุ	22.75	20.26	19.30	25.44	26.17	25.80	22.92	27.58	27.67	25.91	22.92	25.60
- สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	6.81	6.97	6.85	6.48	6.56	6.81	6.09	6.63	6.40	6.61	5.86	5.58
- สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	18.94	21.25	22.12	21.05	16.62	16.60	17.09	17.05	17.59	16.32	18.50	17.69
- สัดส่วนคดียาเสพติด	96.30	94.07	110.98	113.86	95.45	113.75	107.24	110.47	127.01	138.56	143.44	134.98
การคุ้มครองผู้บริโภค ^{5/}												
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	1,701	2,807	2,304	2,058	1,766	1,661	2,191	1,823	2,732	5,839	3,989	3,005
- กรณีสัญญา	548	1,380	928	851	660	795	1,072	664	1,170	1,050	1,018	779
- กรณีฉลาก	618	472	486	450	522	433	482	434	459	706	545	395
- กรณีโฆษณา	432	827	734	432	330	253	417	439	726	3,432	1,705	1,328
- กรณีกฎหมาย	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	103	128	156	325	254	180	220	286	377	651	721	503
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	12,071	12,681	9,432	11,127	11,082	14,879	13,684	12,859	11,759	11,579	13,127	11,531

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี)

องค์ประกอบหลัก	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562
1. คุณภาพของคน											
การมีงานทำ											
ผลิตภาพแรงงาน กรณีแรงงาน (บาท/คน/ปี) ^{6/}	203,072	216,435	215,823	228,623	239,217	242,456	250,457	261,269	273,594	281,893	290,506
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ) ^{7/}	98.13	98.43	98.83	98.81	98.81	98.70	98.62	98.50	98.32	98.52	98.52
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) ^{7/}	1.49	1.04	0.68	0.66	0.72	0.84	0.88	0.99	1.18	1.05	0.99
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน) ^{6/}	605	521	383	347	336	256	273	275	303	293	250
(ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สพ.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)											
สุขภาพ ^{8/}											
อัตราผู้ป่วยนอก (ต่อประชากรพันคน)	2,639	2,816	2,948	3,116	2,917	2,837	3,160	3,733	3,691	3,393	
อัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (ต่อประชากรแสนคน)											
- มะเร็ง และเนื้องอกทุกชนิด	613	784	821	862	902	829	1,026	1,083	1,117	1,181	
- หัวใจ	793	845	936	955	887	845	1,012	1,027	810	1,069	
- เบาหวาน	736	793	849	868	1,081	1,033	1,233	1,293	1,345	1,439	
- ความดันโลหิต	981	1,059	1,187	1,246	1,622	1,561	1,901	2,009	2,091	2,245	
ความผิดปกติทางจิต/จิตเภท/ความหลงผิด (ต่อประชากรแสนคน)	50	57	64	63	83	79	92	95	98	101	
ความผิดปกติทางอารมณ์ (ต่อประชากรแสนคน)	26	31	34	35	43	45	55	58	61	70	
ความผิดปกติจากโรคประสาท/ความเครียด (ต่อประชากรแสนคน)	61	56	60	54	46	39	44	42	42	41	
ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม (ต่อประชากรพันคน)	49	57	61	62	60	51	72	76	90	88	
ประชากร											
อัตราส่วนภาวะพึ่งพิง (ร้อยละ) ^{9/}	48.11	55.22	55.47	55.83	56.29	56.85	57.50	58.24	59.06	59.97	
สัดส่วนคนยากจน (ร้อยละ) ^{10/}	17.88	16.37	13.22	12.64	10.94	10.53	7.21	8.61	7.87	9.85	
การศึกษา											
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน ^{11/}											
- ประถมศึกษา	104.00	104.30	103.50	104.00	102.72	102.24	102.40	102.74	101.54		
- มัธยมศึกษาตอนต้น	94.87	98.01	98.43	97.65	96.75	97.13	98.71	96.77	96.40		
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	69.57	71.68	72.18	73.18	75.07	77.29	78.45	78.57	78.73		
- อุดมศึกษา (ปริญญาตรีและต่ำกว่า)	56.21	46.21	47.18	51.85	46.48	46.22	48.17	47.72	49.13		
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ^{12/}	8.1	8.2	8.2	8.0	8.0	8.1	8.5	8.5	8.6	8.6	
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15-59 ปี ^{13/}	8.9	9.0	9.1	8.8	8.9	9.0	9.3	9.4	9.5	9.6	
- ชาย	9.0	9.1	9.2	8.9	8.9	9.0	9.3	9.3	9.4	9.5	
- หญิง	8.9	9.0	9.1	8.8	8.9	9.0	9.4	9.5	9.6	9.7	
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ^{13/}	4.4	4.6	4.7	4.5	4.7	4.8	5.0	5.0	5.0	5.1	
- ชาย	5.1	5.3	5.4	5.1	5.3	5.4	5.6	5.7	5.7	5.7	
- หญิง	3.9	4.1	4.2	4.1	4.3	4.3	4.5	4.5	4.5	4.6	
2. ความมั่นคงทางสังคม											
สถาบันครอบครัว											
สัดส่วนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยถาวร (ร้อยละ) ^{14/}	99.70	99.78	99.84	99.53	99.71	99.64	99.59	99.62	99.69	99.73	99.81
ดัชนีครอบครัวอบอุ่น (ร้อยละ) ^{15/}	63.18	63.08	65.17	68.31	65.58	65.53	65.34	67.98	-	-	-
หลักประกันทางสังคม											
ร้อยละของการมีหลักประกันสุขภาพ ^{16/}	99.47	99.36	99.95	99.90	99.87	99.84	99.92	99.95	99.95	99.94	
- ประกันสังคม	15.34	15.60	15.91	15.99	16.54	16.83	17.18	17.67	17.95	18.47	
-สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	7.90	7.75	7.77	7.69	7.80	7.62	7.37	7.21	7.48	7.63	
- ประกันสุขภาพถ้วนหน้า	75.86	75.20	75.28	75.27	74.61	73.48	73.71	73.44	72.84	72.16	
- สิทธิสวัสดิการพนักงานส่วนท้องถิ่น	-	-	-	-	0.15	0.87	0.93	0.93	0.92	0.94	
- สิทธิอื่นๆ	0.37	0.81	1.00	0.95	0.93	1.03	0.73	0.70	0.76	0.73	
- สิทธิว่าง (ผู้ยังไม่ลงทะเบียนสิทธิ)	0.53	0.64	0.05	0.10	0.13	0.16	0.08	0.05	0.05	0.06	
สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน ^{17/}	24.53	25.11	27.07	29.70	31.56	35.32	35.77	36.69	38.44	41.62	43.42
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)											
อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก ^{18/}	n.a.	n.a.	34.27	33.61	32.84	32.00	30.69	33.45	33.14	30.47	31.40
สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ^{18/}	51.40	45.80	39.76	40.03	36.97	37.26	25.92	31.46	27.72	26.66	24.98
สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ^{18/}	93.70	88.90	78.88	79.72	77.40	72.70	75.80	96.57	85.24	68.81	71.63
สัดส่วนคดียาเสพติด ^{18/}	371.60	416.40	539.91	596.19	719.39	558.68	249.43	349.94	424.55	436.15	555.82
ร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำต่อคดีทั้งหมด	13.57	12.62	11.77	19.98	20.37	17.52	19.03	20.02	23.37	23.77	
ที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ^{4/}											

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี) ต่อ

องค์ประกอบหลัก	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562
การคุ้มครองผู้บริโภค^{5/}											
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	6,818	6,574	7,427	9,489	7,093	6,638	7,118	7,409	8,870	11,236	15,565
- กรณีสัญญา	2,794	2,362	2,927	3,547	2,729	2,571	2,875	2,637	3,707	3,191	4,017
- กรณีฉลาก	2,827	2,835	3,121	3,876	2,631	2,352	2,552	2,010	2,026	1,871	2,105
- กรณีโฆษณา	1,072	1,354	1,257	2,013	1,033	1,515	1,119	1,628	2,425	1,439	7,191
- กรณีกฎหมาย	-	-	5	38	624	69	6	37	-	-	-
กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	125	23	117	15	76	131	566	1,097	712	940	2,252
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	34,804	53,341	61,242	60,982	41,773	38,701	49,708	47,329	45,311	52,504	47,996
3. ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน											
พฤติกรรมในการบริโภค											
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	87.90	88.32	88.07	88.30	88.07	87.90	87.20	87.10	86.97	86.60	
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	12.10	11.68	11.93	11.70	11.93	12.12	12.89	12.90	13.03	13.40	
อัตราการบริโภคสุราของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	32.04	-	31.53	-	32.22	32.29	34.00	-	28.40		
อัตราการบริโภคบุหรี่ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	20.70	-	21.36	-	19.94	20.72	19.90	-	19.10		
การใช้เวลาในชีวิตประจำวัน											
การใช้บริการจากสื่อต่างๆ (ชม./วัน) ^{21/}	2.90	-	-	-	-	-	3.19	-	-	-	
- การอ่านหนังสือ (รวมสิ่งพิมพ์/วารสารทางอินเทอร์เน็ต)	1.00	-	-	-	-	-	1.11	-	-	-	
- การดูโทรทัศน์	2.70	-	-	-	-	-	3.00	-	-	-	
- การดูวิดีโอ	2.50	-	-	-	-	-	2.07	-	-	-	
- การฟังรายการวิทยุ	1.60	-	-	-	-	-	1.64	-	-	-	
- การท่องอินเทอร์เน็ต	1.90	-	-	-	-	-	2.03	-	-	-	
- การฟังสื่ออื่นๆ	-	-	-	-	-	-	1.26	-	-	-	
จำนวนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้ Internet (ล้านคน) ^{22/}	12.33	13.80	14.80	16.60	18.30	21.70	24.59	29.80	33.40	36.00	
4. สิ่งแวดล้อม											
สารอันตราย											
ปริมาณการใช้สารเคมี (ล้านตัน) ^{23/}	39.64	79.96	65.36	68.13	62.38	21.42	20.36	n.a.	n.a.	n.a.	
ขยะ											
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	24.11	24.22	25.35	24.73	26.77	26.19	26.85	27.06	27.37	27.93	
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นใน กทม. (ล้านตัน) ^{23/}	3.22	3.20	3.37	4.01	4.13	3.94	4.19	4.21	4.88	4.85	
ความสามารถในการกำจัดขยะแบบถูกสุขลักษณะใน กทม. (ล้านตัน) ^{23/}	3.22	3.20	3.37	4.01	4.13	3.94	3.70	3.73	3.88	3.93	
ปริมาณของเสียอันตรายทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	3.07	3.16	3.41	3.57	3.30	2.69	3.45	3.51	2.63	1.89	
มลพิษทางอากาศ											
ค่าเฉลี่ยฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน มคก./ลบ.ม. (บริเวณพื้นที่ทั่วไปใน กทม.) ^{23/}	42.50	37.80	38.10	38.20	41.00	41.30	38.20	38.38	35.43	46.29	

ที่มา: 1/7/ รายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

2/ สำนักฯ

3/ ข้อมูลสถิติคดีอาญา อาชญากรรม อุบัติเหตุจราจร จากระ

และ พ.ศ. 2553-2583 ประมวลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

4/ กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

5/ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานนายกรัฐมนตรี (การให้คำปรึกษาทางสวดย่วน 1166 สคบ. ให้บริษัทเอกชนดำเนินการตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2552)

6/ ข้อมูล GDP chain volume measures [reference year = 2002] (original) จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลการจ้างงานทำจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม หมายเลข ตั้งแต่ปี 2556 ข้อมูลการมีงานทำมีการปรับค่าถ่วงน้ำหนักโดยใช้ชุดข้อมูลค่าคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ปี 2553-2583

8/ สถิติสาธารณสุข กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข

ตั้งแต่ปี 2550 ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการเก็บข้อมูลจาก 75 กลุ่มโรค เป็น 298 กลุ่มโรค

9/ การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2573 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตั้งแต่ปี 2553 การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

10/ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประมวลผลโดยกองพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

11/ สถิติการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

12/13/ ข้อมูลปี 2545-2546 จากรายงานผลการประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษาของคนไทย สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อมูลตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นไป จากการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

14/ รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) กรมการพัฒนชุมชน กระทรวงมหาดไทย

15/ มีการจัดทำข้อมูลปี 2559 เปรียบสุดท้าย สำนกัประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนกังานสภาพนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

17/ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

18/ รายงานผลการวิจัยของกรมศุลกากรและกรมสรรพากร. <http://rti.dcd.moph.go.th/BTRDI/Modules/Report.aspx?ID=1>

10/ รายงานผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน, สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

20/ การสำรวจพฤติกรรมการรับแจ้งและการสืบสวนของประชาชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547, 2550, 2554, 2557 และ 2560 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

20/ การสักร้างพื้นที่บริเวณที่ราบลุ่มน้ำและที่ราบสูงของบริเวณที่ร.พ.พ. 2547, 2550, 2554, 2557 และ 2560 สานักก.ผลิตไฟฟ้าได้.กระทรวงพลังงานเพื่อประโยชน์และสังคม

21/ รายงานการสำรวจการใช้เวลาของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ทำการสำรวจทุก 5 ปี

22/ ชัดเจนว่า 2545-2551 ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ และการสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ครัวเรือน) พ.ศ. 2552-2560 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

กระบวนวิธีเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

23/ รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

[illegible]

เอกสารอ้างอิง

- กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์. 2562. ข่าวที่ 4/2563 เรื่อง กรมการค้าภายใน ร่วมกับคณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นการวิเคราะห์โครงสร้าง ต้นทุนยา เวชภัณฑ์ บริการรักษาพยาบาล บริการทางการแพทย์ และบริการอื่นของสถานพยาบาล 31 ตุลาคม 2562.
- กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. 2563. จำนวนผู้สมัครงาน ตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุงาน.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2563. การประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ครั้งที่ 1/2563 เรื่องร่างรายงานผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย.
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2561. สรุปสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2561.
- กระทรวงสาธารณสุข. 2563. ระบบบูรณาการข้อมูลการตายจากอุบัติเหตุทางถนนของสำนักโรคไม่ติดต่อ เดือนมกราคม 2563.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2562. เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน.
- _____. 2562. สถิติสถาบันการเงิน.
- _____. 2563. โครงสร้างหนี้ครัวเรือนไทยและนัยต่อฐานการเงินภาคครัวเรือน” รายงานนโยบายการเงิน ธันวาคม 2563.
- ปิยาณี ประสงค์วรรณะ. 2563. “รู้จักและเข้าใจมาตรการดูแลหนี้ครัวเรือน” ธนาคารแห่งประเทศไทย 27 มกราคม 2563.
- ศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2562. สถิติคดีจราจรทางบก ตุลาคม-ธันวาคม 2562.
- _____. 2562. สถิติคดีอาญา ตุลาคม-ธันวาคม 2562.
- ศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน. 2562. ข้อมูลการใช้สิทธิ พ.ร.บ. ปี 2562.
- ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2563. รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019.
- ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ. 2562. “การพัฒนามาตรการเฝ้าระวังและจำกัดการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบในเด็กและเยาวชนไทย ปี 2562”.
- _____. 2562. “การสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยรัฐและเอกชนในกรุงเทพฯ ที่มีต่อบุหรี่ไฟฟ้า”.
- ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน. 2563. สรุปผลการเกิดอุบัติเหตุช่วงเทศกาลปีใหม่ 2563.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). 2562. Focus ประเด็นจาก PISA 47-48.
- _____. 2562. ผลคะแนน PISA 2018.
- สำนักงาน ก.พ. 2562. “ข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน อย่างยั่งยืน” โครงการพัฒนานักบริหารระดับสูง (นบส. 2) รุ่นที่ 11 ประจำปีงบประมาณ 2562.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.). 2563. จัปตาทิศทางสุขภาพคนไทย ปี 2563.
- _____. 2563. วิเคราะห์สถานการณ์อุบัติเหตุในช่วงเทศกาลปีใหม่ พ.ศ. 2563.
- สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค. 2562. “ผลการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค ของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานกฤษฎีกามนตรีประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563”. รายงานเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2562.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2562 สถิติจำนวนผู้ต้องหา ปริมาณของกลาง รายเดือน ปี 2561-2562.
- สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน. 2563. จำนวนและสัดส่วนผู้ขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ สำนักงานยุติธรรม. 2562. สถิติคดีฟ้องร้องต่อศาลทั่วประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2562.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2561. โครงการสำรวจและศึกษาเพื่อการเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม เรื่องทัศนคติและปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการมีบุตร ในกลุ่มประชากรเจนเอเรชั่นวาย. โดยศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ.
- _____. 2562. “ค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยี่”.
- _____. 2562. โครงการสำรวจและศึกษาเพื่อการเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม เรื่องพลวัตความเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานของไทยและการเปลี่ยนผ่านสู่การทำงานของคนรุ่นใหม่ (NextGen Work). โดยศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ.
- _____. 2562. รายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 (ฉบับปรับปรุง).
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. 2563. จำนวนผู้ป่วยในด้วยโรคไม่ติดต่อ ประจำปี พ.ศ. 2561.
- สำนักโรคบาติวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2563. รายงานสถานการณ์โรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา.
- OECD (2019a), PISA. 2018. Results (Volume I): What Students Know and Can Do, PISA, OECD.
- OECD Publishing, Paris, (Online), <https://doi.org/10.1787/efc4d0fe-en>, Retrieved October 22, 2019.

<http://social.nesdc.go.th/>

การเผยแพร่ที่จะมาถึง

ธันวาคม 2562	มกราคม 2563	กุมภาพันธ์ 2563	มีนาคม 2563
		รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่ และภาพรวม ปี 2562	
เมษายน 2563	พฤษภาคม 2563	มิถุนายน 2563	กรกฎาคม 2563
	รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสหนึ่ง ปี 2563		
สิงหาคม 2563	กันยายน 2563	ตุลาคม 2563	พฤศจิกายน 2563
รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสสอง ปี 2563	รายงานสถานการณ์ความยากจน และความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย ปี 2562		รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสสาม ปี 2563

กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผู้ประสานงาน/ Contact persons
หากต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาสอบถามได้ที่
E-mails : Nipha@nesdc.go.th